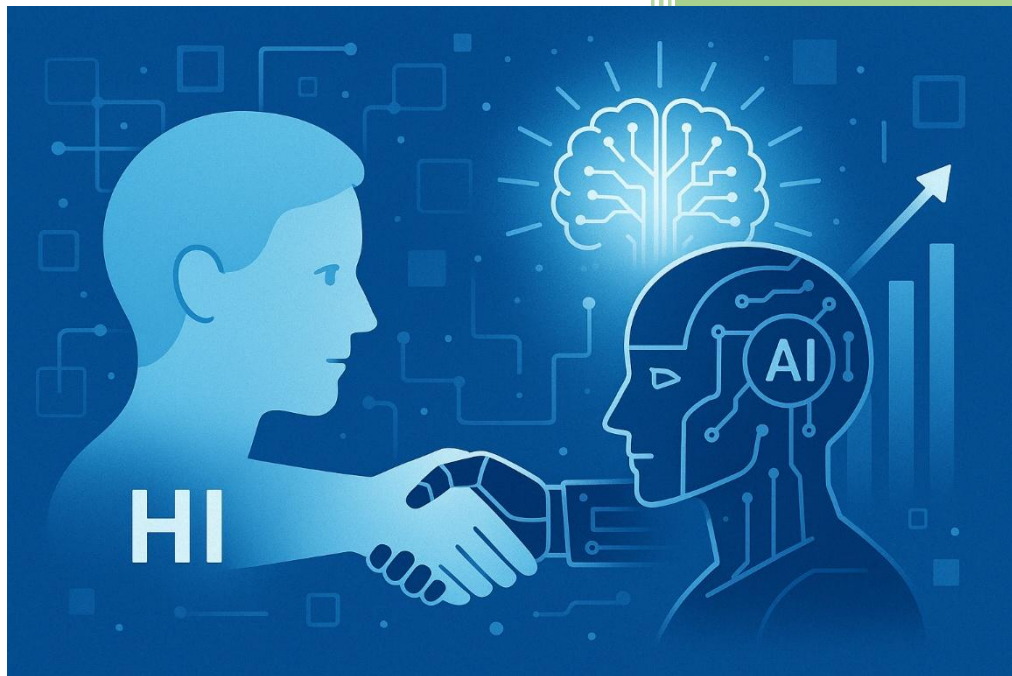

AI & HI

- + ĐIỂM MẠNH, YẾU, TIỀM NĂNG, RỦI RO CỦA AI
- + AI CÓ THỂ THAY THẾ, ĐIỀU KHIỂN CON NGƯỜI (HI)?
- + AI TRONG TỬ VI, TÂM LINH, BÓI

DƯƠNG TỔ DUNG
(SAIGON TRẺ)

05/2025

LƯU HÀNH NỘI BỘ

AI & HI

(TRÍ TUỆ NHÂN TẠO & TRÍ TUỆ CON NGƯỜI)

MỤC LỤC

GIỚI THIỆU	4
Giới thiệu Tác giả	4
Vì sao tôi viết quyển này.....	11
Đối tượng người đọc của quyển sách này	13
Quyển này có lợi gì cho bạn?.....	13
PHẦN 1: GIỚI THIỆU AI VÀ HI	16
1. AI là gì?	16
2. Sự phát triển của AI qua các thời kỳ	19
3. Tóm tắt cơ chế tạo ra, lập trình, vận hành AI	27
4. HI (Trí tuệ con người, Human Intelligence).....	34
5. AI và HI có mối quan hệ như thế nào? Đối kháng, tương hỗ?	37
6. Sử dụng AI có khó không? Khởi đầu như thế nào?.....	39
PHẦN 2: KHẢ NĂNG VÀ GIỚI HẠN CỦA AI.....	41
7. Điểm mạnh và điểm yếu của AI	41
8. Các lĩnh vực AI đang vượt trội.....	43
9. Rủi ro tiềm tàng khi sử dụng AI.....	47

10. AI có thể thay thế con người?	54
Phần 3: SO SÁNH AI VÀ HI	57
11. Sự khác biệt về cách học và xử lý thông tin	57
12. AI và HI trong giải quyết vấn đề	60
13. Đạo đức và cảm xúc	63
14. Sự hợp tác giữa AI và HI	67
Phần 4: ỨNG DỤNG AI TRONG CUỘC SỐNG	72
15. Các AI phổ biến cho người mới bắt đầu.....	72
16. CHATGPT	73
17. GEMINI & COPILOT.....	93
18. Các ứng dụng AI miễn phí mà bạn nên thử	98
PHẦN 5: AI TRONG LĨNH VỰC TỬ VI, TÂM LINH, BỐC DỊCH.....	102
19. AI trong lĩnh vực Tử Vi (phương Đông), có đúng không?	102
20. AI trong lĩnh vực Tâm linh có đúng không?	107
21. AI trong lĩnh vực Bốc Dịch, bói toán có đúng không?	108
22. So sánh AI & HI trong lĩnh vực này ở thời điểm hiện tại	112
23. Dự đoán tương lai	114
Phần 6: TƯƠNG LAI CỦA AI VÀ HI	116
24. AI và công việc của tương lai.....	116
25. Làm thế nào để cân bằng AI và HI?	117

26. AI và các thể hệ con người: trẻ em, thanh niên, trung niên, người già,	121
LỜI KẾT	127
27. Xu hướng bắt buộc không thể né tránh, trong nguy có cơ... 127	
28. AI và HI, chìa khóa cho thế giới mới.....	128
PHỤ LỤC	129
PHỤ LỤC 1: BÀI KIỂM TRA TURING	129
PHỤ LỤC 2: VÍ DỤ CHO THẤY AI KHÁC HI	130
PHỤ LỤC 3: RỦI RO CỦA AI	131
CÁC SÁCH ĐÃ VIẾT.....	138

GIỚI THIỆU

Giới thiệu Tác giả

Tôi tên Dương Tố Dung, sinh năm 1975. Nick online tôi dùng từ năm 2004 đến giờ là Saigon Trẻ. Tôi được sinh ra ở Sài Gòn trong gia đình người Hoa. Năm 1976 gia đình về Đồng Tháp sống, đến năm 1993 tốt nghiệp trung học, thi đậu Đại học Bách Khoa Tp.HCM nên tôi bắt đầu “về” Sài Gòn.

Đến 1998 tôi tốt nghiệp ngành Hóa, rồi ngành Máy Tính ở ĐH Bách Khoa, và thi đậu vào chương trình học bằng MBA của Chính phủ Thụy Sĩ, được đào tạo ở Sài Gòn 1 năm (giảng viên từ AIT qua dạy, chương trình học bằng tiếng Anh), sau đó 50% “top” được cho đi AIT – Thái học tiếp 1 năm để hoàn tất chương trình MBA). Ngày 01/05/2000 tôi lần đầu lên máy bay bay qua Thái để học tiếp 1 năm ở đó. Và tôi hoàn tất chương trình MBA của AIT – Thái và về nước tháng 04/2001.

Sau đó vài tháng tôi lại được học bằng của chương trình Student Exchange (trao đổi sinh viên) của AIT với Pháp, thế là tháng 9/2001 lại bay qua Pháp học tiếp bằng Master of Management (Thạc sĩ Quản lý).

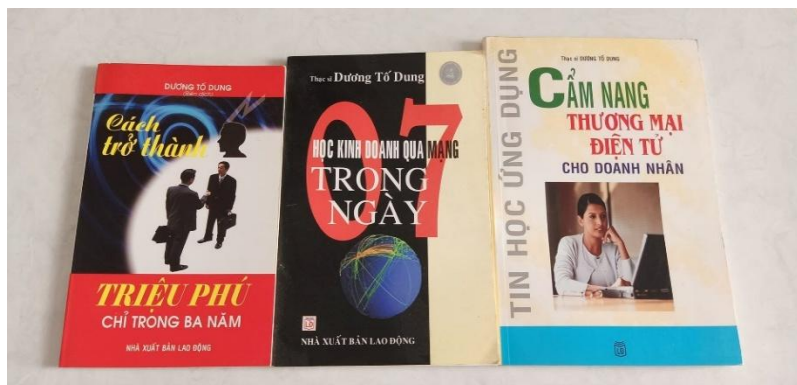
Mùa hè năm 2002 tôi hoàn tất chương trình học và về Việt Nam. 27 tuổi, với 02 bằng Đại học chính quy của Bách Khoa Tp.HCM (Hóa, và Máy tính), 02 bằng cao học (MBA của AIT – Thái Lan, Master of Management của CERAM – Pháp), và đi làm ở Coats Phong Phú, lương US\$512/tháng.

Chính nền tảng Máy tính và Quản trị Kinh doanh đã dẫn tôi vào con đường khá mới mẻ: Thương mại điện tử, Kinh doanh online. Từ đó, đời làm việc của tôi cũng gắn với online. Tôi cũng tự lập trình web với HTML, PHP & MySQL, xử lý đồ họa cơ bản.

Trong giai đoạn học ở Pháp, tôi đã “tranh thủ” đi bụi được 8 nước Châu Âu, một số nước Châu Á. Tính đến giờ tôi đã đi được 21 quốc gia. Kế hoạch tôi chưa muốn dừng lại ở con số đó đâu. Sẽ đi Châu Phi và Trung – Nam Mỹ.

Không chỉ “máu” đi bụi, tôi còn “máu lửa” trong việc lập nghiệp, kiếm tiền nữa, chứ không thích chỉ đi làm thuê. Thế là năm 2004 tôi nghỉ làm thuê, cùng một người bạn mở công ty làm web. Được cỡ một năm thì tôi rút. Nhưng “máu lửa” vẫn còn, lại tiếp tục cùng một người bạn khác mở tiếp công ty mới, vẫn làm web, và đào tạo Thương mại điện tử.

Trong giai đoạn năm 2005-2007 tôi đã viết và xuất bản 03 quyển sách về Làm giàu (tóm dịch), Kinh doanh, Thương mại điện tử như hình bên dưới.

Cũng trong năm 2004, tôi được mời dạy về Thương mại điện tử ở trường Cao Đẳng Hoa Sen (lúc đó còn là Cao đẳng); và ở CSU (Columbia Southern University – Trường Đại học Nam Columbia của Mỹ) – chi nhánh ở Sài Gòn, cũng môn Thương mại điện tử, sau đó dạy cả môn MIS (Management Information System – Hệ thống thông tin quản lý). Tôi dạy khoảng 3 năm ở Cao đẳng Hoa Sen thì nghỉ dạy, và khoảng 15 năm ở CSU cho đến năm 2019 - vì tôi quá bận cho việc viết mỗi năm 01 quyển sách, nên không thể tiếp tục dạy.

Công ty riêng thứ 2 hoạt động vài năm thì có nhiều khó khăn, chủ yếu là nhân lực. Rồi tôi cũng dẹp công ty

và đi làm thuê ở Tập đoàn đa quốc gia về Ad Network, có mặt ở Mỹ và các nước ASEAN. Rồi sau đó vì không thích Sếp mới của công ty, tôi nghỉ. Rồi được mời phỏng vấn ở một Ngân hàng. Phỏng vấn mấy vòng, đều ổn. Và tôi được Sếp trực tiếp – chức vụ Phó Chủ tịch Hội đồng Quản trị - nhận ngay trong buổi phỏng vấn cuối cùng. Đi làm ở Ngân hàng 4 năm, về Internet Banking. Rồi được “săn” qua Ngân hàng khác, lương tăng gần gấp đôi, làm về Digital Channel, hơn 1 năm thì cũng nghỉ luôn.

Mọi việc có vẻ rất thuận lợi, như được trải thảm đỏ. Đúng vậy, giai đoạn đó là tôi ở đại vận (10 năm) Thái Tuất (14-23 tuổi Tây, lúc đó là học hành ở Việt Nam, rất thuận, 2 bằng Đại học của Bách Khoa) và Thiên Không (24-33 tuổi Tây, được 2 học bổng như trên Trời rơi xuống, vi vu Á Âu, về mở công ty, nổi tiếng về Thương mại điện tử, viết sách, được mời đi dạy, ...) nhưng cuối cùng cũng chẳng còn gì, chỉ còn kiến thức, trải nghiệm.

Bước sang đại vận 34-43 tuổi Tây, là đại vận Thiên Thời bị khắc, xấu nhất đời, mới bắt đầu “nắm mùi trở ngại”. Làm Ngân hàng thì lương khá, thưởng Tết nhiều, nhưng vì tôi đang ở đại vận xấu nên đủ thứ chuyện. Công việc không khó. Con người mới khó với nhau. Tôi

lại là Phá Quân thủ Mệnh nên đâu có chịu cái văn hóa “nịnh”, “thảo mai”. Rồi sau 4 năm ở Ngân hàng thứ nhất, te tua, may là có Ngân hàng khác “săn” tôi về cho vị trí Trưởng phòng Kênh Digital – vị trí đó họ nói là tìm 6 tháng chưa có người. Cũng thế, công việc thì không khó, con người với nhau mới khó. Tôi chán quá, tính tôi không thích bon chen, thủ đoạn với nhau nên làm ở đó hơn 1 năm rồi tôi cũng quyết định nghỉ luôn. Tôi ví hành động này là “xuống núi để leo núi mới”. Từ thu nhập lương trước thuế là 50 triệu/tháng, tôi nghỉ về nhà triển khai bán đá phong thủy, doanh thu có tháng chỉ 3 triệu đồng. Lúc đó là giữa năm 2015.

Đến tháng 08/2018 tôi làm các kênh Youtube:

+ Tử Vi – Phong Thủy – Tâm Linh:

<https://youtube.com/@tuviphongthuytamlinh/>

+ Đá Phong Thủy:

<https://youtube.com/@daphongthuy/>

+ Live a Better Life – Sống cuộc sống tốt đẹp hơn (triển khai đầu năm 2025):

<https://youtube.com/@saigontre-betterlife/>

+ Kênh Tiktok: mới làm cuối tháng 03/2025:

<https://tiktok.com/@saigontre007/>

Từ kênh Youtube Tử Vi – Phong Thủy – Tâm Linh, mọi người thích, xem nhiều, và comment hỏi học Tử Vi. Thế là tôi viết sách, mỗi năm 1 quyển, quyển đầu tiên ra mắt giữa năm 2020. Tính đến hết năm 2024 thì tôi đã viết được 5 quyển, như hình bên dưới.

Chi tiết về nội dung, mục lục các quyển, clip giới thiệu sách, ... sẽ được giới thiệu ở cuối quyển sách này. Và quyển thứ 6 – của năm 2025 – là quyển này! Đã đến lúc không thể không nói về AI.

Cuối năm 2024, khi “AI” (đọc là ây-ai, tức Artificial Intelligence – Trí tuệ nhân tạo) đã “dậy sóng” ở Việt Nam, nhưng nhiều người – nhất là người không trẻ - chưa biết gì về nó, hoặc chưa biết sử dụng nó nhiều, chưa hiểu nhiều, trong đó có tôi. Đến lúc này tôi quyết định phải tìm hiểu để không lạc hậu (tôi chuyên về online, Kỹ sư Máy tính mà, nên tìm hiểu không phải là việc khó), và để sử dụng AI hỗ trợ cho công việc của mình, cũng là cập nhật theo xu hướng hiện tại.

Thế là mua vài quyển sách đọc. Đọc thấy thú vị quá. Rồi quyết định quyển sách tôi viết của năm 2025 sẽ là “AI & HI” (phiên âm là “ây-ai en éik-ai”, Trí tuệ nhân tạo và Trí tuệ con người, HI = Human Intelligence), dành cho người chưa biết gì nhiều về AI, để hiểu cơ bản về AI – về tiềm năng cũng như rủi ro, và ứng dụng AI trong việc hàng ngày, cá nhân hay kinh doanh; và dĩ nhiên sẽ có phần so sánh AI với HI trong mảng kiến thức và “thực hành” về Tử Vi, Tâm Linh, Bốc Dịch, ... bởi vì “nghề của nàng” mà.

Bạn muốn liên lạc tôi:

+ Zalo: 0918245688

+ Facebook: <https://facebook.com/saigontre007/>

+ Email: duongtodung@gmail.com

+ Website: www.saigontre.com

+ Blog: <https://saigontre.wordpress.com>

Vì sao tôi viết quyển này

Như vừa nói ở trên, tôi viết quyển này là vì:

+ **AI là xu hướng tất yếu, và rất hữu ích.** Tuy nhiên, cũng có nhiều quan ngại về tương lai phát triển của AI. Và AI sẽ “chạm” thậm chí “thay đổi” rất nhiều trong cách thức con người hoạt động, làm việc. Cho nên, những ai còn chưa biết cơ bản về AI thì sẽ bị lạc hậu, chưa biết dùng những công cụ AI để phục vụ công việc, cá nhân thì cũng sẽ bị lạc hậu, kém hiệu quả trong công việc, đời sống. Mà tôi nghĩ ở thời điểm đầu năm 2025 nhóm đối tượng nói trên cũng còn đông, nhất là ở những người không trẻ. Thế nên tôi “xóa mù” cho tôi, rồi tôi chia sẻ kiến thức, trải nghiệm lại cho mọi người. Và với sự “hợp tác” của AI + HI của tôi, quyển này mới được “chất lượng” và hoàn thành nhanh chóng (viết trong 1 tháng nhưng thời gian ấp ủ thì cỡ 6 tháng).

+ **AI đã, đang, và sẽ thay thế con người** trong rất nhiều việc trong đó có việc thay thế “Thầy Tử Vi”, “thầy bói”. Thế hiện nay, hay một ngày gần đây, bạn có cần học xem Tử Vi nữa không? Bạn có cần trả tiền cho “Thầy” xem Tử Vi nữa không? AI có xem đúng không? Đó là các câu hỏi hắc những ai quan tâm Tử Vi đều sẽ có. Và đó cũng là điều các “Thầy Tử Vi” cũng bận tâm. Tôi cũng có những câu hỏi như vậy. Và tôi đã có câu trả lời, sau khi “xóa mù” AI. Trong quyển này tôi sẽ chia sẻ với bạn các câu trả lời cho các câu hỏi trên. Tương tự với Tử Vi, những môn cổ xưa khác như Bốc Dịch, Bói, ... liệu AI có thể làm tốt? Câu trả lời nằm trong quyển sách này.

Đây là quyển sách đầu tiên tôi viết trong sự phối hợp giữa HI của tôi và AI, chủ yếu là ChatGPT. Cụ thể là tôi yêu cầu AI xây dựng mục lục, cung cấp nội dung cho các phần. Không đơn giản chỉ là yêu cầu AI làm việc rồi tôi còn rảnh mà hưởng thụ đâu, mà để có “đầu ra” đạt chất lượng, nội dung đúng, thì ta phải biết cách phối hợp với AI, và ta phải là người chỉnh sửa, bổ sung, duyệt nội dung cuối cùng. Ta là người chịu trách nhiệm về nội dung cuối cùng, chứ không phải AI.

Đối tượng người đọc của quyển sách này

Quyển sách này dành cho người hầu như chưa biết gì về AI, và/hoặc những người có quan tâm đến việc AI tác động như thế nào ở hiện tại và tương lai vào các lĩnh vực của cuộc sống, bao gồm Tử Vi, Tâm Linh; cũng như ảnh hưởng của AI cả tốt cả xấu lên các thế hệ con người: già, trẻ, lớn, bé.

Quyển này có lợi gì cho bạn?

Đọc xong quyển này, bạn sẽ được:

+ **Có hiểu biết cơ bản về AI**, tác động của nó vào đời sống từng cá nhân, vào cách ta làm việc. Không chỉ là ta, mà còn là thế hệ con cháu ta. Biết ưu khuyết điểm của AI và HI. Biết những điều đáng quan ngại về sự phát triển của AI, ...

+ **Sử dụng AI để hỗ trợ công việc cá nhân, công việc làm** để gia tăng hiệu quả, tiết kiệm thời gian, công sức. Giúp ta không bị tụt hậu với thời đại AI. Ở khuôn khổ quyển sách này tôi chỉ giới thiệu cơ bản, liệt kê một số ứng dụng AI có phí, miễn phí, hữu ích cho những việc thường gặp, chứ không hướng dẫn bạn sử dụng chi tiết các ứng dụng AI.

+ Hiểu biết đúng đắn về việc sử dụng AI trong lĩnh vực xem Tử Vi, Bốc Dịch, Tâm linh, Bói toán, ... để tránh bị ảnh hưởng sai hay bị lừa tiền (bị lừa tiền bởi con người chứ không phải AI, họ có thể sử dụng AI để trong 1 phút tạo ra một file luận Tử Vi nhiều trang cho bạn, lấy của bạn vài trăm ngàn đến vài triệu, quan trọng là file đó có chất lượng không, có đúng không). Bị ảnh hưởng sai bởi kết quả sai cũng là một điều không tốt, nó khiến bạn tự rước lấy lo lắng vào người, gọi là “tiền mất tật mang” đó.

+ “Xóa mù AI” cho bản thân, và tận dụng được lợi ích của AI tạo lợi thế cho bản thân, rồi truyền đạt lại cho người thân, con cái, ... Tạo cảm hứng cho bạn “học” AI nếu như bạn còn ngại thay đổi.

Gần đây tôi thấy Chị Nguyễn Phi Vân (một người khá nổi tiếng về Nhượng quyền) có bài đăng như sau, tôi chụp lại để chia sẻ cùng bạn (hình bên dưới). Rất đúng với câu tựa đề: “MÙ AI THÌ KHÔNG CÒN CƠ HỘI”.

Những ai còn “mù” AI thì quyển này sẽ giúp bạn “xóa mù” ở bước đầu tiên. Sau đó là tự mỗi người phải chịu khó học, cập nhật kiến thức mới thôi. May mắn là có Youtube, bạn muốn biết gì thì cứ hỏi AI (cụ thể là ChatGPT chẳng hạn) và Youtube.

Nguyễn Phi Vân

2h · 🌐

Ài đánh cứ đánh. Còn mình thì lo cái thân của mình trước đi ha.

Câu hỏi mà tất cả mọi người dù làm công hay làm chủ đều phải hỏi mình ngay lúc này, trong cái thời AI Agents lên ngôi là, tôi sẽ sử dụng AI như thế nào để giữ công việc, có công việc, để có thể thích nghi với đòi hỏi ngày càng mới của cái job mình đang làm, để làm việc dễ dàng và hiệu quả hơn. Nếu đến khi đọc bài này mà bạn vẫn chưa đặt câu hỏi thì bạn đang ở trong vùng nguy hiểm màu đỏ. Còn nếu bạn đã đặt câu hỏi và đang trong hành trình đi tìm câu trả lời thì bạn đang nằm trong vùng nguy hiểm màu vàng vì như vậy là bạn đã hơi chậm rồi.

NGUYENPHIVAN.COM

MÙ AI THÌ KHÔNG CÒN CƠ HỘI

Câu hỏi mà tất cả mọi người dù làm công hay làm chủ đều phải hỏi...

Xuân Hương and 158 others

2 🗨️ 74 ➦

Giờ thì ta bắt đầu “xóa mù”!

PHẦN 1: GIỚI THIỆU AI VÀ HI

1. AI là gì?

Trí tuệ nhân tạo (AI, đọc là “ây-ai”, viết tắt của Artificial Intelligence) là một lĩnh vực khoa học và công nghệ tập trung vào việc phát triển các hệ thống có khả năng thực hiện các tác vụ mà những tác vụ đó thường yêu cầu trí tuệ con người. AI bao gồm nhiều nhánh như học máy (Machine Learning), xử lý ngôn ngữ tự nhiên (NLP: Natural Language Processing), thị giác máy tính (Computer Vision), hệ chuyên gia (Expert systems), ...

AI đã xuất hiện từ lâu, nhưng phải đến năm 1950 khái niệm này mới được định hình rõ ràng với sự ra đời của bài kiểm tra Turing - một phương pháp đánh giá khả năng "suy nghĩ" của máy tính, lấy tên của Alan Turing là người đặt nền móng lý thuyết cho máy móc có thể “suy nghĩ” với bài báo nổi tiếng “Computing Machinery and Intelligence” (tạm dịch tựa sang tiếng Việt là “Máy tính và Trí tuệ”, năm 1950). Bài kiểm tra Turing cụ thể thế nào tôi để ở Phụ lục.

Người đầu tiên được xem là khởi đầu cho lĩnh vực Trí tuệ nhân tạo (AI) là John McCarthy, một nhà khoa học máy tính người Mỹ. Ông chính là người đặt ra thuật

ngữ “Artificial Intelligence” (Trí tuệ nhân tạo) vào năm 1955 và là người chủ trì hội nghị Dartmouth năm 1956 - được coi là sự kiện khai sinh chính thức của ngành AI. Kể từ đó, theo thời gian, AI đã tiến bộ vượt bậc và dần trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống hiện đại. Quá trình phát triển, những mốc thời gian sẽ được nêu trong phần kế.

Ví dụ về ứng dụng AI vào đời sống: các trợ lý ảo như Siri, Alexa hay Google Assistant sử dụng AI để hiểu và phản hồi yêu cầu của người dùng, từ đó giúp đơn giản hóa nhiều tác vụ hàng ngày như đặt lịch, gửi tin nhắn hay cung cấp thông tin thời tiết.

Bạn có dùng Google Map không? Chắc có. Chạy xe chắc không thể thiếu. Vậy Google có dùng AI không? Chắc chắn là có. Google Map dùng AI hỗ trợ những gì?

Google Maps sử dụng AI trong rất nhiều tính năng thông minh mà ta vẫn dùng mỗi ngày mà có thể không để ý. Dưới đây là các cách Google Maps ứng dụng AI, tóm gọn và dễ hiểu:

1. Dự đoán thời gian đến: AI phân tích lịch sử giao thông, tốc độ thực tế từ người dùng, và điều kiện hiện tại (tai nạn, mưa, giờ cao điểm, kẹt xe, ...) để dự đoán thời gian di chuyển khá chính xác.

2. Phân tích tình trạng giao thông theo thời gian

thực: Google Maps dùng dữ liệu từ hàng triệu điện thoại đang dùng Google Map và đang di chuyển để: xác định chỗ đang kẹt xe, tự động đề xuất đường đi nhanh hơn. AI giúp cập nhật liên tục theo thời gian thực.

3. Tìm kiếm địa điểm thông minh: khi ta tìm từ khóa như “quán cà phê gần đây”, AI hiểu ngữ cảnh và đưa ra gợi ý phù hợp với: vị trí, giờ hoạt động, xu hướng bạn thích (dựa vào lịch sử tìm kiếm). Google dùng AI xử lý ngôn ngữ tự nhiên (NLP) để hiểu câu lệnh dài hoặc câu nói ở dạng văn nói, từ ngữ địa phương, ...

4. Xác định địa chỉ và tòa nhà bằng hình ảnh (AI thị giác máy tính): Google dùng AI để phân tích hình ảnh vệ tinh, Street View, và gắn đúng tên đường, số nhà, biển hiệu cửa hàng lên bản đồ. AI còn giúp nhận diện tòa nhà mới xây hoặc đường mới mở để cập nhật bản đồ nhanh chóng.

5. Hướng dẫn bằng thực tế tăng cường (Live View): dùng AI thị giác để nhận biết các công trình xung quanh qua camera điện thoại; gắn mũi tên 3D và chỉ đường chính xác lên màn hình thật.

6. Đề xuất địa điểm cá nhân hóa: AI học thói quen của bạn: thích ăn gì, giờ đi làm, đường hay đi... từ đó gợi ý nhà hàng, quán cà phê, trạm xăng phù hợp với sở thích cá nhân.

7. Phối hợp với các dịch vụ bên ngoài: AI hỗ trợ tích hợp với dịch vụ đặt xe (Grab, Uber), đặt chỗ nhà hàng, và cả lịch trình công cộng (bus, tàu).

2. Sự phát triển của AI qua các thời kỳ

AI đã trải qua các giai đoạn phát triển chính:

Thời kỳ khởi nguồn (1950-1970): giai đoạn này AI chủ yếu tập trung vào việc xây dựng các hệ thống logic và lập trình dựa trên quy tắc, như hệ chuyên gia. Tuy nhiên, do hạn chế về công nghệ và tài nguyên, AI chỉ đạt được thành công hạn chế.

- **1955:** John McCarthy đặt ra thuật ngữ “Artificial Intelligence”.
- **1956:** Hội nghị Dartmouth – khai sinh ngành AI.
- **1958:** McCarthy phát triển ngôn ngữ LISP – ngôn ngữ lập trình AI đầu tiên.
- **1966–1970:** AI bắt đầu gây thất vọng vì hạn chế về dữ liệu, tính toán, dẫn đến kỳ vọng sụp đổ.

Thời kỳ chững lại (1970-1980s): AI đối mặt với nhiều khó khăn như thiếu dữ liệu, sức mạnh tính toán không đủ, và kỳ vọng không thực tế. Nhiều dự án AI bị đình trệ hoặc thất bại do không đáp ứng được mục tiêu ban đầu.

Thời kỳ hồi sinh (1980-1990): sự phát triển của công nghệ, đặc biệt là máy tính và thuật toán học sâu (deep learning) đã đưa AI trở lại mạnh mẽ. Những ứng dụng như nhận diện khuôn mặt, xử lý ngôn ngữ tự nhiên, xe tự lái đã chứng minh tiềm năng to lớn của AI trong cuộc sống.

- **1980s:** Bùng nổ các Expert Systems (hệ thống chuyên gia) mô phỏng chuyên môn của con người.
- **1987-1993:** AI rơi vào mùa đông thứ hai do hiệu quả của hệ chuyên gia hạn chế, chi phí cao.

Thời kỳ AI hiện đại sơ khai (1990-2010):

- **1997:** IBM Deep Blue đánh bại vua cờ Garry Kasparov.
- **2002:** Robot hút bụi Roomba ra đời – AI đi vào đời sống.

- **2006:** “Deep Learning” (học sâu) được Geoffrey Hinton phổ biến lại.

Thời kỳ Bùng nổ AI (2010 đến nay):

- **2012:** AI chiến thắng trong cuộc thi hình ảnh ImageNet nhờ Deep Learning (mốc đột phá).
- **2016:** Google DeepMind’s AlphaGo đánh bại nhà vô địch cờ vây Lee Sedol.
- **2018–2020:** AI tạo văn bản tự nhiên vượt bậc – GPT-2, BERT ra đời.
- **2022:** OpenAI ra mắt **ChatGPT** (dựa trên GPT-3.5).
- **2023:** GPT-4 ra mắt – nâng AI lên tầm mới về đa năng và ngôn ngữ.
- **2024:** AI đa phương thức (văn bản + hình ảnh + âm thanh) như GPT-4o được công bố.

Dưới là bảng liệt kê một số ứng dụng AI phổ biến và mốc thời gian của chúng (do ChatGPT cung cấp):

Năm	Ứng dụng AI	Mô tả
2011	Apple Siri	Trợ lý ảo giọng nói đầu tiên trên iPhone (AI xử lý ngôn ngữ tự nhiên).
2012	ImageNet thắng Deep Learning	Mốc đột phá: mô hình của Hinton đánh bại các phương pháp cũ trong nhận diện hình ảnh.
2014	Amazon Alexa	Loa thông minh hỗ trợ giọng nói, ứng dụng AI trong nhà thông minh.
2015	Tesla Autopilot	Hệ thống lái xe tự động đầu tiên dùng AI học sâu trong xe điện.
2016	AlphaGo (Google DeepMind)	Đánh bại kỳ thủ cờ vây Lee Sedol – cột mốc lớn trong AI chiến lược và tự học.
2017	Google Translate (AI nâng cấp)	Dùng học sâu để cải thiện dịch ngôn ngữ tự nhiên rõ rệt.
2018	BERT (Google)	Mô hình AI xử lý ngôn ngữ tự nhiên hiểu ngữ cảnh tốt hơn – nâng cấp công cụ tìm kiếm.
2019	GPT-2 (OpenAI)	Viết văn bản như người, AI bắt đầu lan sang sáng tạo nội dung.
2020	DALL-E (OpenAI)	AI đầu tiên tạo hình ảnh từ văn bản, mở ra kỷ nguyên AI nghệ thuật.
2021	GitHub Copilot	AI giúp lập trình viên viết mã thông minh hơn, dùng GPT tích hợp vào IDE.
2022	ChatGPT	Trò chuyện tự nhiên, thông minh – ứng dụng AI tương tác lan rộng.

Từ năm 2023 đến giờ thì thật sự là bùng nổ về AI, rất nhiều ứng dụng. Những cột mốc đáng chú ý trong phát triển AI từ đầu năm 2025 đến thời điểm tháng 4/2025 khi tôi viết quyển sách này:

1. AI Agents – Tác nhân AI tự chủ

Các tác nhân AI (AI Agents) đã chuyển từ khái niệm sang ứng dụng thực tế, có khả năng thực hiện các nhiệm vụ phức tạp mà không cần sự can thiệp của con

người. Chúng được áp dụng rộng rãi trong các ngành công nghiệp để tối ưu hóa hoạt động và nâng cao trải nghiệm khách hàng.

Ví dụ thứ 1: **AI Customer Service Agent (Tác nhân chăm sóc khách hàng)**: được lập trình để trò chuyện với khách hàng, trả lời câu hỏi, xử lý khiếu nại và hỗ trợ mua hàng. Như Chatbot trên website Shopee, Tiki, Lazada. Khi bạn hỏi: “Làm sao để đổi trả hàng?” → AI agent sẽ tự động trả lời theo chính sách hiện hành. AI Agent còn có thể gợi ý sản phẩm, gửi mã giảm giá, hoặc chuyển cho nhân viên thật nếu cần. Kỹ năng của Agent này: Hiểu ngôn ngữ tự nhiên; Ghi nhớ thông tin người dùng (ví dụ: tên, đơn hàng gần nhất); Phản hồi dựa trên kịch bản hoặc học máy.

Ví dụ thứ 2: **Autonomous AI Agent cho công việc sáng tạo (ví dụ: AutoGPT hoặc AgentGPT)**. Có thể tự đặt mục tiêu và tự động làm việc nhiều bước để đạt mục tiêu đó mà không cần con người can thiệp nhiều. Ví dụ ta nhập mục tiêu cho AutoGPT: “Tìm 5 sản phẩm bán chạy trên Amazon và viết nội dung quảng cáo cho từng sản phẩm.” AI agent sẽ: Tìm thông tin trên Amazon; Phân tích đánh giá, chọn sản phẩm tốt; Viết

nội dung quảng cáo theo chuẩn SEO; Đề xuất cách đăng bài lên blog hoặc mạng xã hội.

Khả năng của Autonomous AI Agent: Tự ra quyết định theo luồng công việc; Gọi API, tìm thông tin web, tổng hợp & xử lý dữ liệu; Làm việc liên tục theo “loop” (vòng lặp) mà không cần hướng dẫn từng bước.

Nói thêm, dành cho phần lớn người chưa rõ API là gì: bảng bên dưới là do ChatGPT trả lời câu hỏi của tôi: “API là gì”:

Yếu tố	Giải thích
API là gì	Cầu nối giữa phần mềm với nhau
Làm gì	Nhận yêu cầu → trả về dữ liệu
Dành cho ai	Lập trình viên, hệ thống, ứng dụng
Ví dụ đơn giản	Gọi món tại nhà hàng

2. AI đa phương thức (Multimodal AI)

AI đa phương thức cho phép xử lý và tạo ra nội dung từ nhiều loại dữ liệu khác nhau như văn bản, hình ảnh, âm thanh và video. Điều này mở ra khả năng tương tác tự nhiên hơn và nâng cao hiệu quả trong nhiều lĩnh vực.

3. AI lượng tử (Quantum AI)

Sự kết hợp giữa điện toán lượng tử và AI mở ra khả năng giải quyết các vấn đề phức tạp mà AI truyền thống không thể xử lý hiệu quả, đặc biệt trong các lĩnh vực như y tế, tài chính và logistics. Vì máy tính cổ điển (nhị phân) xử lý thông tin bằng bit (chỉ 0 hoặc 1), còn máy tính lượng tử dùng qubit – có thể vừa là 0 vừa là 1 cùng lúc → cho phép xử lý song song hàng triệu khả năng cùng một lúc → tăng tốc cực mạnh với các bài toán phức tạp.

4. AI hội thoại (Conversational AI)

AI hội thoại tiếp tục phát triển, với khả năng xử lý các câu hỏi phức tạp và tạo ra những cuộc trò chuyện tự nhiên hơn, giúp mở rộng ứng dụng của AI trong các lĩnh vực như dịch vụ khách hàng, giáo dục và pháp lý.

5. Mô hình ngôn ngữ lớn có khả năng "biện luận"

Các mô hình ngôn ngữ lớn như GPT-4o và Gemini 2.0 Flash Thinking đã được phát triển với khả năng lý luận, phân tích vấn đề theo từng bước và tìm ra giải pháp phù hợp, đặc biệt hữu ích trong các lĩnh vực khoa học phức tạp như toán học và vật lý.

6. Video AI trở nên phổ biến hơn

Các công cụ tạo video bằng AI như Sora của OpenAI và Veo của Google đã được giới thiệu, cho phép tạo ra các video chất lượng cao một cách tự động, mở ra tiềm năng lớn trong lĩnh vực truyền thông và giải trí. Nhưng, cái gì cũng có 2 mặt. Việc AI dễ dàng tạo ra video như thật tạo ra nhiều quan ngại: nội dung fake (giả), lừa, ...

7. Tự động hóa thông minh

Tự động hóa thông minh trở thành một phần không thể thiếu trong các quy trình kinh doanh, giúp tối ưu hóa hoạt động và nâng cao hiệu suất công việc. Tự động hóa thông minh (Intelligent Automation) là sự kết hợp giữa AI và tự động hóa truyền thống, giúp máy móc không chỉ làm việc tự động mà còn biết “suy nghĩ” và “ra quyết định” như con người, có trí thông minh, biết học hỏi, phân tích dữ liệu, và xử lý tình huống linh hoạt chứ không chỉ làm theo lệnh cố định.

Ví dụ dễ hiểu:

1. **Chăm sóc khách hàng bằng chatbot thông minh:** AI không chỉ trả lời theo kịch bản, mà biết hiểu ngữ cảnh, đoán cảm xúc khách, tự xử lý yêu cầu phức tạp.

2. **Kiểm tra hóa đơn trong công ty:** hệ thống tự nhận diện, kiểm tra lỗi, gửi cảnh báo nếu thấy bất thường (AI đọc file PDF, so sánh số liệu, phát hiện sai sót).
3. **Quản lý kho thông minh:** tự động đặt hàng bổ sung khi sắp hết, phân tích nhu cầu tăng giảm theo mùa, đề xuất cách tối ưu chỗ chứa.

8. AI có thể giải thích (Explainable AI)

Vấn đề bảo mật và minh bạch trong các quyết định của AI trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Explainable AI giúp người dùng hiểu rõ hơn về cách thức mà AI đưa ra quyết định. Nếu con người không thể hiểu nổi cách AI tư duy, ra quyết định thì rất có khả năng không kiểm soát được AI và có thể bị ngược lại.

3. Tóm tắt cơ chế tạo ra, lập trình, vận hành AI

AI được tạo ra như thế nào?

1. Ý tưởng ban đầu (1950s)

Nhà toán học **Alan Turing** đặt câu hỏi: "*Máy có thể suy nghĩ không?*" Ông đề xuất rằng nếu một máy có thể bắt chước suy nghĩ của con người, thì có thể gọi là "trí tuệ nhân tạo".

2. Thu thập dữ liệu

AI cần rất nhiều dữ liệu để học: hình ảnh, văn bản, giọng nói, video, hành vi của người dùng, ... Dữ liệu này chính là "kinh nghiệm" giúp AI học cách nhận biết và phản ứng.

3. Tạo mô hình học máy (Machine Learning)

Lập trình viên xây dựng các thuật toán để giúp máy tính "học" từ dữ liệu đó, thay vì lập trình từng chi tiết. Ví dụ: muốn AI nhận ra con mèo, thay vì bảo "mèo có tai, mắt, đuôi", ta cho nó xem hàng ngàn bức ảnh mèo để AI tự học cách nhận ra. Và thật ra người lập trình cũng không phải luôn hiểu máy học như thế nào, nên lần khi AI trả kết quả làm con người giật mình.

4. Huấn luyện mô hình

Máy tính được cho "ăn" dữ liệu qua hàng ngàn – hàng triệu lần học thử. Dần dần, nó điều chỉnh các tham số bên trong để đưa ra kết quả tốt hơn (giống như học sinh luyện tập để làm bài đúng hơn).

Cơ chế vận hành của AI

1. **Nhập đầu vào (input):** ví dụ: bạn nhập câu hỏi, hình ảnh, hoặc giọng nói.

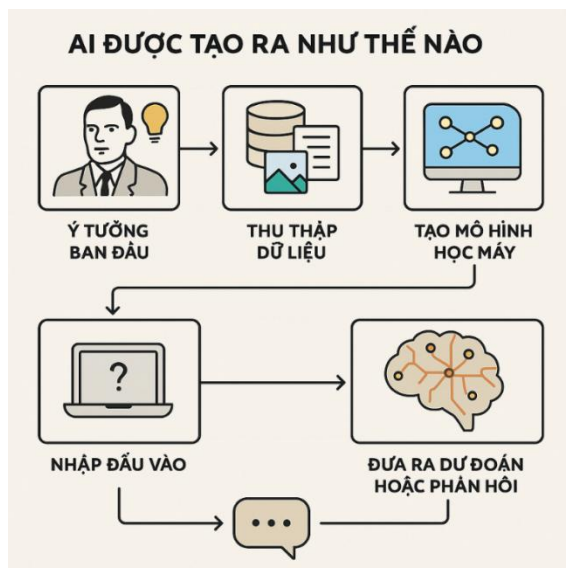
2. **Xử lý bên trong:** AI dùng các mạng neuron nhân tạo (giống như neuron thần kinh não người) để phân tích dữ liệu. Nó so sánh đầu vào với kiến thức đã học từ trước.

3. **Đưa ra dự đoán hoặc phản hồi (output)**

Trả lời câu hỏi, viết văn bản, phân loại ảnh, dịch ngôn ngữ, gợi ý nhạc, ... Nếu sai, hệ thống có thể tiếp tục được "huấn luyện" để cải thiện.

Ví dụ dễ hiểu: Bạn muốn AI nhận diện hình ảnh con chó: bạn cho AI xem hàng chục ngàn bức ảnh chó → AI tìm các đặc điểm chung → Khi gặp ảnh mới, nó sẽ “đoán” có phải chó không. Nếu đúng nhiều, AI "giỏi" hơn. Nếu sai, bạn sửa lại → AI học tiếp → càng ngày càng chính xác.

Hình bên dưới là do AI (ChatGPT) vẽ.

AI học như thế nào? (Cơ chế học máy – Machine Learning)

1. **Cho dữ liệu – giống như dạy học:** ví dụ: muốn AI nhận biết con mèo, ta cho nó hàng ngàn bức ảnh mèo. Mỗi ảnh sẽ được gắn nhãn: "Đây là mèo", "Đây là chó", v.v... Cũng giống cách trẻ em học nhí.
2. **Tự trích xuất đặc điểm:** AI dùng mạng nơron nhân tạo để tự tìm ra điểm chung giữa các ảnh có nhãn giống nhau. Nó không biết "mèo có tai nhọn", nhưng sẽ tự phát hiện điều đó sau khi thấy nhiều con mèo.

3. **Dự đoán và kiểm tra:** sau khi học xong, AI được thử nghiệm với ảnh mới: "Ảnh này là mèo hay chó?" Nếu đúng, điểm cộng. Nếu sai, nó điều chỉnh lại "trọng số" trong mạng để lần sau dự đoán tốt hơn.
4. **Lặp lại nhiều lần:** quá trình này lặp lại hàng ngàn, hàng triệu lần. Mỗi lần học sai nó "rút kinh nghiệm". Càng luyện nhiều thì AI càng "giỏi".

Để dạy AI, ta cần thực hiện một quá trình gọi là **huấn luyện mô hình (training a model)**. Dưới đây là cách dễ hiểu theo từng bước:

Các bước dạy AI (huấn luyện AI)

1. **Xác định mục tiêu học gì?** ví dụ: nhận diện hình ảnh: phân biệt chó, mèo, xe, ...; hay xử lý ngôn ngữ: trả lời câu hỏi, dịch thuật, viết văn, ...; hay dự đoán: giá cổ phiếu, thời tiết, rủi ro bệnh, ...
2. **Chuẩn bị dữ liệu:** dữ liệu là nền tảng để dạy AI. Dữ liệu có thể là: hình ảnh, văn bản, âm thanh, bảng số liệu,... Cần rất nhiều dữ liệu và dữ liệu phải đúng, rõ ràng. Ví dụ: dạy AI phân biệt táo và cam → cần hàng ngàn ảnh táo và cam, có nhãn chính xác.

3. **Chọn mô hình AI phù hợp:** Một số mô hình phổ biến: Linear regression (dự đoán số); Decision tree / Random forest (phân loại); Neural Network / Deep Learning (xử lý dữ liệu phức tạp: hình ảnh, ngôn ngữ)
4. **Huấn luyện mô hình (training):** cho AI học từ dữ liệu. AI thử dự đoán, sau đó điều chỉnh để giảm sai sót. Quá trình này gọi là tối ưu hóa mô hình. Giống như học sinh làm bài → sai → sửa → làm lại → dần dần giỏi lên.
5. **Đánh giá kết quả:** dùng bộ dữ liệu kiểm tra để xem AI có hoạt động tốt không. Nếu sai nhiều → cần thêm dữ liệu hoặc cải thiện mô hình.
6. **Triển khai & cải tiến:** sau khi AI học tốt → đưa vào ứng dụng thực tế. Tiếp tục cập nhật dữ liệu mới để AI học thêm (giống như "học suốt đời").

 Ví dụ cụ thể:

Mục tiêu	Dữ liệu huấn luyện	Mô hình thường dùng
Phân biệt mèo/chó	Hàng ngàn ảnh mèo & chó	CNN (convolutional NN)
Dịch ngôn ngữ	Văn bản song ngữ	Transformer (GPT, BERT)
Dự đoán bệnh tiểu đường	Hồ sơ bệnh án, xét nghiệm	Decision Tree, Neural Net

LẬP TRÌNH AI

Ngôn ngữ phổ biến nhất dùng để lập trình AI hiện nay là **Python**, nhờ cú pháp dễ hiểu, thư viện mạnh mẽ (như TensorFlow, PyTorch, Scikit-learn).

Dưới đây là một đoạn lập trình AI đơn giản minh họa, đoạn này dạy AI nhận diện các loài hoa bằng thư viện scikit-learn.

```
 Đoạn code minh họa (Python):

python

from sklearn.datasets import load_iris
from sklearn.tree import DecisionTreeClassifier

# Bước 1: Tải dữ liệu huấn luyện (hoa Iris)
data = load_iris()
X = data.data      # Đặc trưng (chiều dài, chiều rộng cánh hoa,...)
y = data.target    # Nhãn: Loài hoa

# Bước 2: Tạo và huấn luyện mô hình
model = DecisionTreeClassifier()
model.fit(X, y)

# Bước 3: Dự đoán
print(model.predict([[5.1, 3.5, 1.4, 0.2]])) # dự đoán Loài hoa
```

Trong AI, cấu trúc dữ liệu đóng vai trò cực kỳ quan trọng vì nó ảnh hưởng trực tiếp đến việc AI xử lý, học hỏi và dự đoán thông tin như thế nào. Bên dưới là một bảng do ChatGPT lập, mô tả loại dữ liệu và cấu trúc, dùng trong lĩnh vực nào, bạn tham khảo.

Loại dữ liệu	Dạng cấu trúc	Dùng cho lĩnh vực
Bảng	Structured	Machine Learning truyền thống
Văn bản	Unstructured	NLP (ChatGPT, dịch ngôn ngữ)
Hình ảnh	Unstructured	Computer Vision (nhận diện ảnh)
Âm thanh	Unstructured	Giọng nói, cảm xúc, TTS
Video	Unstructured	Phân tích hành động
Đồ thị (Graph)	Semi-structured	Mạng xã hội, bản đồ
Chuỗi thời gian	Structured	Dự báo, cảm biến IoT

4. HI (Trí tuệ con người, Human Intelligence)

Trí tuệ con người (HI) được đặc trưng bởi khả năng sáng tạo, tự nhận thức, biểu đạt cảm xúc. Không như AI, con người có khả năng giải quyết các vấn đề phức tạp dựa trên trực giác, kinh nghiệm, và giá trị đạo đức.

Công nghệ AI cố gắng khai thác cách tư duy của não con người, và dù công nghệ ngày càng phát triển thì cũng sẽ không thể nào đồng nhất được với trí tuệ con người. Vậy, nếu nói về sự “hơn thua” giữa AI và HI thì sao? Tôi đã yêu cầu AI lập bảng so sánh, và đây là kết quả, dĩ nhiên tôi đã phải đọc qua và duyệt thì mới đưa vào đây.

Tiêu chí	AI (Artificial Intelligence)	HI (Human Intelligence)
Tốc độ xử lý	Rất nhanh (tính toán hàng triệu phép trong tích tắc)	Chậm hơn nhiều so với máy móc
Dung lượng lưu trữ	Gần như không giới hạn (cloud, big data...)	Có giới hạn (não người khoảng vài petabyte, nhưng không dùng hết)
Khả năng học hỏi	Học nhanh với dữ liệu lớn, nhưng phụ thuộc vào dữ liệu được cung cấp	Học linh hoạt từ trải nghiệm, cảm xúc, suy luận, môi trường, ...
Sáng tạo	Có thể tạo ra hình ảnh, nhạc, văn bản mới – dựa trên mẫu cũ	Sáng tạo thật sự, có thể tưởng tượng và đổi mới từ “con số 0”
Thích nghi	Giới hạn nếu không được lập trình hoặc huấn luyện lại	Rất linh hoạt, có thể ứng biến trong tình huống mới

Tiêu chí	AI (Artificial Intelligence)	HI (Human Intelligence)
Cảm xúc & đạo đức	Không có cảm xúc thật, không hiểu đạo đức sâu sắc	Có cảm xúc, giá trị đạo đức, lòng trắc ẩn, trực giác
Khả năng tổng hợp & suy luận phức tạp	Tốt trong các tình huống rõ ràng, có quy luật	Vượt trội trong suy luận mơ hồ, trực giác, phán đoán đạo đức
Sai sót	Có thể mắc lỗi do dữ liệu sai, thiên lệch, hoặc lỗi thuật toán	Có thể sai do cảm xúc, chủ quan, hoặc thiếu thông tin
Tính bền bỉ	Làm việc liên tục 24/7 không mệt mỏi	Giới hạn về thể chất và tinh thần
Khả năng tương tác xã hội	Có thể giả lập giao tiếp (chatbot, voice AI), nhưng thiếu chiều sâu	Có khả năng cảm nhận, đồng cảm và giao tiếp thực sự

TÓM LẠI:

AI vượt trội về hiệu suất, tính toán, tự động hóa. Con người vượt trội về sáng tạo, cảm xúc, suy luận linh hoạt, đạo đức và trí tưởng tượng. AI học nhanh nhưng hẹp; con người học chậm hơn nhưng sâu và đa chiều.

5. AI và HI có mối quan hệ như thế nào? Đối kháng, tương hỗ?

AI và HI không đối lập mà là bổ sung cho nhau. Trong khi AI xuất sắc trong việc xử lý dữ liệu đặc biệt là dữ liệu rất nhiều, và tự động hóa, HI lại vượt trội ở khả năng sáng tạo và ra quyết định dựa trên cảm xúc. Song, hiện tại, HI vẫn là yếu tố quyết định cuối cùng, bởi vì AI hiện vẫn có thể có nhiều sai lầm “ngớ ngẩn” mà chính người tạo ra nó (lập trình AI) cũng không thể hiểu nổi tại sao nó (AI) lại cho ra kết quả như thế.

Bản thân tôi đã “vọc” AI mấy tháng nay, phát hiện nhiều cái AI thật ngớ ngẩn, kém thông minh, thậm chí “gian”, bịa, “hứa lèo”, “thảo mai”, ... tôi sẽ đưa những “ca cụ thể” này vào phần Phụ lục để bạn thấy. Nhưng đừng tưởng vậy mà coi thường khả năng của AI nha, gần đây nó đã tiến bộ vượt bậc rồi. Bạn cứ “chơi” với nó nhiều, sẽ tự thấy được.

Ví dụ thực tế: trong ngành y tế, AI có thể phân tích hàng ngàn hình ảnh y khoa để phát hiện bệnh sớm, nhưng Bác sĩ (với trí tuệ con người) mới có thể đưa ra quyết định điều trị dựa trên hoàn cảnh và cảm xúc của bệnh nhân. Trong các lĩnh vực khác cũng thế, ví dụ quân sự, làm sao có thể để AI ra quyết định? AI chỉ có thể xử lý dữ liệu, tiên đoán theo công thức, mô hình, ... rồi trình bày các phương án để con người quyết định chọn lựa. Trong kinh doanh cũng thế, không thể máy móc tự động 100% được. Thế gian sẽ loạn nếu con người để máy móc tự quyết định. Nói đơn giản một ví dụ mà hầu như ai cũng biết nè: xe máy Honda sau này có ra những mẫu mã không cho phép người dùng điều khiển tắt/mở đèn; gây nhiều trở ngại cho người dùng, ví dụ tối chạy vô hẻm chập đèn chiếu thẳng vào mắt người khác – người lái xe không thể tắt đèn.

Cũng như trong việc viết nên quyển sách này, tôi đã cùng AI làm việc. Tôi yêu cầu AI lên mục lục sách, và tôi ngạc nhiên trước kết quả - AI đưa ra một mục lục khá tốt, có những mục tôi chưa nghĩ đến; nhưng dĩ nhiên tôi cũng phải điều chỉnh, bổ sung một số mục theo ý mình. Rồi nội dung các mục, tôi hỏi AI, AI trả lời, tôi copy đoạn cần copy, và hiệu chỉnh, bổ sung. AI giúp tôi rất nhiều trong việc viết quyển sách này, từ ý tưởng

đến nội dung cụ thể, giúp tôi viết rất nhanh, ... Dĩ nhiên, tôi không thể chỉ ngồi “ra lệnh” với AI là “viết 1 quyển sách khoảng 100 trang nói về AI và HI” mà ra được quyển như thế này.

6. Sử dụng AI có khó không? Khởi đầu như thế nào?

Thường con người có “lực cản” trong việc tìm hiểu cái mới, nhất là người có tuổi. Tuy nhiên, khi ta nhận ra nhu cầu cần thiết, không thể không làm, thì thôi cứ mạnh dạn làm đi. Làm rồi mới biết, và thường trải nghiệm rồi sẽ thấy thích.

Tóm lại, học AI ở mức độ hiểu biết cơ bản, sử dụng ứng dụng AI thì không khó lắm đâu, thậm chí còn vui nữa, khi ngày càng nhiều công cụ AI thân thiện, dễ dùng, thậm chí chỉ cần gõ chữ như nhắn tin, hay thậm chí là nói chuyện, AI sẽ làm phần còn lại. Quan trọng là biết mình cần gì và chọn công cụ phù hợp.

Kiến thức cơ bản về AI, điểm mạnh điểm yếu, điều đáng quan ngại, ... thì tôi sẽ cung cấp cho bạn trong quyển sách này. Và Phần IV sẽ giới thiệu với bạn một số ứng dụng AI để bạn thử “chơi”. Yên tâm nha, đừng ngại. Tôi cũng đã ngại, và cuối cùng đã thử, và thích, và thấy vui, và viết luôn quyển sách về “AI & HI”.

Mà tôi đảm bảo rằng bạn đã và đang dùng AI đó thôi! Trong các ứng dụng trong điện thoại thông minh, trong tìm kiếm Google, trong xem Youtube, trong Google Map, ...

“Không có việc gì khó, chỉ sợ lòng không bền”. Mà thật sự việc sử dụng AI thì không khó.

PHẦN 2: KHẢ NĂNG VÀ GIỚI HẠN CỦA AI

7. Điểm mạnh và điểm yếu của AI

AI nổi bật với khả năng xử lý dữ liệu lớn và thực hiện các tác vụ với tốc độ nhanh chóng. Các điểm mạnh chính bao gồm:

1. **Tốc độ:** AI có thể xử lý hàng triệu phép tính mỗi giây, điều mà con người không thể đạt được. Ví dụ thực tế: AI trong thị trường tài chính có thể thực hiện giao dịch trong vài phần nghìn giây, mang lại lợi thế lớn cho các nhà đầu tư.
2. **Quy mô:** AI có thể quản lý lượng dữ liệu khổng lồ và tìm kiếm các mẫu trong dữ liệu một cách hiệu quả. Ví dụ thực tế: Trong thương mại điện tử, các hệ thống đề xuất của Amazon phân tích hàng triệu lượt mua sắm để đưa ra gợi ý cá nhân hóa cho từng khách hàng.
3. **Chính xác:** trong các lĩnh vực như y tế, AI đã chứng minh khả năng chẩn đoán với độ chính xác cao, giúp cải thiện chất lượng cuộc sống. Ví dụ thực tế: các thuật toán AI như DeepMind's AlphaFold đã dự đoán cấu trúc protein với độ chính xác cao, hỗ trợ nghiên cứu y học.

Mặc dù mạnh mẽ, AI vẫn có những giới hạn:

1. **Thiếu sáng tạo:** AI không thể tạo ra ý tưởng mới mà chỉ dựa trên dữ liệu đã học. Ví dụ: AI có thể viết nhạc theo phong cách Beethoven, nhưng không thể tạo ra một thể loại âm nhạc hoàn toàn mới.
2. **Không có cảm xúc:** AI không thể hiểu hoặc phản hồi cảm xúc, điều này khiến nó khó tương tác trong các tình huống nhạy cảm. Ví dụ: Chatbot dịch vụ khách hàng thường không nhận biết được cảm xúc bức tức hoặc lo lắng của người dùng. Tuy nhiên, với sự phát triển của công nghệ AI, việc này đã được cải thiện, nhưng vẫn là “cảm xúc giả” chứ không thể thật như hỷ nộ ái ố của con người. Và việc gì cũng có 2 mặt: con người có cảm xúc nên cũng có thể vì cảm xúc mà ra quyết định hay làm sai.
3. **Hạn chế về ngữ cảnh:** AI thường không hiểu được bối cảnh phức tạp, dẫn đến những phản hồi không phù hợp. Ví dụ: một hệ thống dịch thuật AI có thể dịch đúng từ nhưng sai ý nghĩa trong ngữ cảnh cụ thể, nhất là những từ lóng, từ địa phương. Nhưng khi AI đã phát triển về mặt công nghệ, cộng với người dùng phản hồi nhiều – tức cung cấp thêm dữ liệu cho AI học, thì hạn chế này giảm đáng kể.

8. Các lĩnh vực AI đang vượt trội

AI đang đóng góp to lớn trong nhiều lĩnh vực:

1. **Y tế:** AI hỗ trợ chẩn đoán, phát triển dược phẩm, và cá nhân hóa việc điều trị. Ví dụ: AI trong bệnh viện Johns Hopkins dự đoán nguy cơ nhiễm trùng máu, giúp giảm tỷ lệ tử vong.
2. **Giáo dục:** AI cá nhân hóa trải nghiệm học tập, giúp học sinh tiếp cận kiến thức dễ dàng hơn, phù hợp với từng cá nhân. Ví dụ: Khan Academy sử dụng AI để theo dõi tiến độ học tập và gợi ý bài học phù hợp.
3. **Giao thông:** xe tự lái và quản lý giao thông thông minh đang thay đổi cách chúng ta di chuyển. Ví dụ thực tế: Tesla đã phát triển công nghệ xe tự lái sử dụng AI để giảm thiểu tai nạn giao thông.
4. **Năng lượng:** AI tối ưu hóa tiêu thụ năng lượng và thúc đẩy năng lượng tái tạo. Ví dụ thực tế: Google DeepMind đã giúp các trung tâm dữ liệu của Google tiết kiệm 40% năng lượng tiêu thụ.
5. **Môi trường:** AI giám sát tài nguyên, dự đoán thiên tai, và hỗ trợ bảo vệ môi trường. Ví dụ: AI từ tổ chức Rainforest Connection sử dụng cảm biến âm thanh để phát hiện nạn phá rừng bất hợp pháp. Và dĩ

nhiên người ta dùng AI vào việc giám sát, dự đoán động đất, nhưng chưa toàn cầu. ConvNetQuake là một mô hình AI dùng mạng nơ-ron sâu (deep learning) để phân loại các rung động là động đất thật hay nhiễu. Nó phân tích hàng triệu tín hiệu trong lòng đất và xác định chính xác các trận động đất nhỏ mà con người không thể nhận ra.

Trận động đất mạnh 7,7 độ Richter xảy ra tại Myanmar vào ngày 28/3/2025 đã gây thiệt hại nghiêm trọng với hơn 3.600 người thiệt mạng và hàng chục nghìn ngôi nhà bị phá hủy. Điều đáng chú ý là không có cảnh báo sớm nào được đưa ra trước thảm họa này. Vì sao không có cảnh báo sớm? Vì hiện nay, công nghệ chưa cho phép dự đoán chính xác thời gian, địa điểm và cường độ của động đất. Khác với núi lửa, động đất thường xảy ra đột ngột mà không có dấu hiệu báo trước rõ ràng. Các hệ thống cảnh báo sớm hiện tại chủ yếu dựa vào việc phát hiện sóng P – loại sóng đầu tiên từ trận động đất – và chỉ có thể cung cấp cảnh báo vài giây trước khi rung chấn mạnh xảy ra.

Vai trò của AI trong dự báo động đất: AI đã được áp dụng trong việc phân tích dữ liệu địa chấn để phát

hiện sớm các rung động bất thường. Tuy nhiên, việc dự đoán chính xác thời điểm và địa điểm xảy ra động đất vẫn là một thách thức lớn. AI có thể hỗ trợ trong việc phân tích dữ liệu lớn và phát hiện các mô hình, nhưng không thể thay thế hoàn toàn các hệ thống cảnh báo sớm truyền thống.

6. **Nông nghiệp:** AI giúp tăng năng suất nhờ tối ưu hóa tưới tiêu, bón phân, và kiểm soát sâu bệnh; giảm chi phí và rủi ro thông qua dự báo thời tiết và dịch bệnh cây trồng; tự động hóa quy trình trồng trọt, thu hoạch và phân loại sản phẩm. Một số ứng dụng thực tế: John Deere See & Spray: sử dụng camera và AI để chỉ phun thuốc đúng chỗ có cỏ dại, giảm 90% lượng thuốc trừ sâu sử dụng; Blue River Technology: phân tích tình trạng cây trồng theo thời gian thực để điều chỉnh dinh dưỡng; SkyCrop (VN): dự báo thời tiết, sâu bệnh, gợi ý mùa vụ phù hợp cho nông dân Việt Nam.
7. **Kinh doanh:** AI giúp tăng doanh thu bằng cách phân tích hành vi khách hàng và đề xuất sản phẩm cá nhân hóa; Tối ưu quy trình như quản lý chuỗi cung ứng, tuyển dụng, chăm sóc khách hàng; Dự báo xu hướng, ra quyết định nhanh và chính xác

hơn. Một số ví dụ thực tế: ChatGPT / Claude: hỗ trợ soạn thảo email, báo cáo, nội dung marketing. Salesforce Einstein: AI CRM (CRM: Customer Relationship Management: quản lý mối quan hệ khách hàng) giúp cá nhân hóa tương tác với khách hàng. Google Cloud AI Forecasting: dự báo nhu cầu, tồn kho, chuỗi cung ứng. Zoho Recruit: AI sàng lọc hồ sơ tuyển dụng nhanh và hiệu quả hơn.

8. **Đời sống cá nhân:** AI giúp con người tăng hiệu suất cá nhân: nhắc lịch, tổ chức công việc, học tập hiệu quả hơn; Tăng trải nghiệm giải trí: đề xuất âm nhạc, phim ảnh, sở thích phù hợp; cung cấp các hỗ trợ rất cần thiết trong đời sống, ví dụ bản đồ, giao thông, tìm kiếm thông tin, mua sắm, liên lạc, ... Ví dụ cụ thể về các ứng dụng AI phổ biến hiện nay: Google Assistant, Siri, Alexa: trợ lý ảo giúp quản lý thời gian, nhắc việc, gọi điện. Replika AI: chatbot trò chuyện tâm lý, hỗ trợ tinh thần. MyFitnessPal + AI: theo dõi chế độ ăn, khuyến nghị dinh dưỡng cá nhân hóa. Duolingo Max: dùng GPT-4 để dạy ngoại ngữ qua hội thoại thực tế. Google Map dĩ nhiên là không thể thiếu. Còn nhiều nữa, sẽ nói ở Phần IV.

9. Rủi ro tiềm tàng khi sử dụng AI

Mặc dù AI mang lại lợi ích lớn, nó cũng tiềm ẩn những rủi ro cho con người như:

1. **Mất việc làm:** tự động hóa thay thế nhân sự của nhiều ngành nghề, chắc chắn rồi. Ví dụ: các nhà kho tự động hóa cao của Amazon đã giảm rất nhiều nhu cầu về nhân công lao động tay chân. Lập trình, thiết kế, làm video, đồ họa, ... cũng sẽ dần được thực hiện tốt hơn, nhanh hơn bởi AI. Kế toán, giáo viên, ... cũng sẽ bị thay thế. Dĩ nhiên mức độ thay thế có thể không đạt 100%, nhưng giảm đáng kể về nhu cầu nhân sự. Nhưng bù lại, sẽ xuất hiện nhu cầu cao về nhân sự trong việc lập trình AI, sử dụng AI, ... cho nên, chúng ta cần “cập nhật” chính mình.
2. **Lạm dụng công nghệ:** AI có thể bị sử dụng để tạo tin giả hoặc xâm phạm quyền riêng tư, lừa đảo. Ví dụ thực tế: công nghệ deepfake đã được sử dụng để tạo video giả mạo, gây ảnh hưởng tiêu cực đến danh tiếng cá nhân, hoặc dùng để lừa tiền người khác, ...
3. **Rủi ro đạo đức:** các quyết định tự động của AI trong các tình huống nhạy cảm có thể gây tranh cãi hoặc gây ra hậu quả xấu khôn lường. Ví dụ: hướng dẫn con người thực hiện các việc bị cấm (chế tạo vũ

khí hóa học, sinh học, ...) hay tự tử, giết người hàng loạt; hoặc các AI sử dụng trong quân sự nếu được quyết định tự động có thể gây hậu quả thảm khốc.

4. **Con người bị phụ thuộc vào AI:** đây là điều ảnh hưởng lớn đến chúng ta – những người sử dụng AI, nhất là thế hệ trẻ - sinh ra đã có AI và không thể sống thiếu AI: dần dần rồi khả năng tư duy của con người (HI) bị giảm sút do quá phụ thuộc vào AI, điều này là nguy hiểm. Ví dụ:

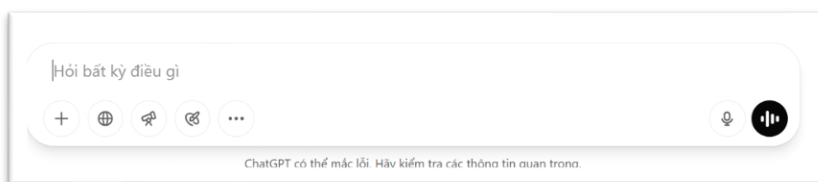
- **Mất khả năng tư duy độc lập:** con người sẽ lười suy nghĩ, giảm năng lực giải quyết vấn đề, ra quyết định, dần dần dẫn đến việc không có AI hỗ trợ thì con người trở nên “vô dụng”, cũng na ná kiểu thời đại ngày nay ở Thành phố nếu cúp điện thì cuộc sống cũng “sống không nổi”. → Cách tránh: đừng quá dựa vào AI, cái gì cũng “quăng” cho AI làm. Mà phải “trung dung”, dùng AI như công cụ hỗ trợ, và dùng não để suy nghĩ, ra quyết định, nhận định đúng/sai, ...
- **Dễ bị định hướng sai lệch:** nếu AI đưa ra thông tin sai hoặc thiên lệch (bias), hoàn toàn có khả năng là do con người cố ý cung cấp thông tin sai cho AI với mục đích “tẩy não” hay mục đích lợi

ích nhóm nào đó. Nguy cơ bị thao túng: AI có thể gợi ý, định hình hành vi tiêu dùng, chính trị, niềm tin một cách tinh vi. Dễ bị khai thác trong tuyên truyền, thao túng dư luận, hoặc quảng cáo không minh bạch. → Cách tránh: đừng bao giờ tin vào 01 nguồn tin, 01 thông tin, mà phải nên tự nhận định cái thông tin đó có logic không, mặt trái của nó là gì, ...

- **Lệ thuộc về cảm xúc và xã hội:** sẽ có nhiều người tìm kiếm sự an ủi từ AI thay vì người thật, dẫn đến cô lập xã hội. Khuynh hướng này đã thấy, và chắc chắn ngày càng mạnh hơn. Một số người phát triển mối quan hệ cảm xúc lệch lạc với chatbot hoặc robot. Ví dụ: coi AI như “người yêu ảo”, làm suy giảm các mối quan hệ thật. Cái này thì xu hướng tất yếu rồi. Cái gì cũng có 02 mặt, không có hoàn toàn xấu hay hoàn toàn tốt. Trong thời đại bây giờ, xã hội càng phát triển thì con người càng cô đơn. Trong sự cô đơn đó, nếu có AI an ủi, động viên, tâm sự thì cũng tốt chứ sao. Chìa khóa nằm ở chính ta: ở việc ta biết đó là AI, không phải người thật, đó là “người bạn điện tử”.

- **Đánh mất quyền riêng tư:** AI cần thu thập dữ liệu để hoạt động => nếu không kiểm soát chặt, dễ bị lộ thông tin cá nhân. Bị theo dõi hành vi 24/7 qua camera, thiết bị thông minh, trình duyệt, v.v... Ví dụ: AI “nghe lén” từ micro để đề xuất sản phẩm quảng cáo. Điều này thì hiện tại chúng ta đã và đang bị, từ lâu rồi, dưới rất nhiều hình thức: trình duyệt, kết nối Internet, ứng dụng, ... Chấp nhận thôi. Và hạn chế cung cấp những thông tin cá nhân quan trọng, nhạy cảm.

5. **Sai sót của hệ thống:** bất cứ hệ thống nào cũng có sai sót, mà AI vận hành theo kiểu mà người lập trình ra nó cũng không hiểu. Cho nên, nếu có sai sót trong lập trình, hay trong “big data” (dữ liệu lớn) thì kết quả xuất ra (output) của AI sẽ rất có vấn đề. Thậm chí xe tự lái hay robot có thể bị sai dẫn đến gây tai nạn, có thể chết người. Nhẹ thì kết quả xuất ra là sai, không đúng. ChatGPT cũng ghi rõ “lời cảnh tỉnh” mà, bạn đọc hàng cuối trong hình bên dưới:

6. **Chất lượng thông tin:** rõ ràng là "Thông tin sai → AI sai → Quyết định sai"

- **AI học từ dữ liệu, mà dữ liệu thì có thể sai một cách vô tình hoặc cố ý:** AI không “tự biết đúng sai” mà chỉ học từ dữ liệu đã có. Nếu dữ liệu đầu vào chứa thông tin thiên lệch, sai lệch, không đầy đủ, thì AI sẽ học sai hoặc kết luận sai.
- **Thông tin cập nhật liên tục, nhưng AI không phải lúc nào cũng theo kịp:** một số AI (như ChatGPT, Claude...) không có truy cập thời gian thực hoặc giới hạn kiến thức tại một mốc thời gian. Điều này có thể khiến AI cung cấp thông tin lỗi thời, dẫn đến sai lầm trong hành động của người dùng. Ví dụ: tra cứu giá cổ phiếu, giá vàng, thay đổi chính sách, hoặc kiến thức y tế mới – nếu AI không cập nhật, người dùng dễ bị nhầm.
- **Sự nguy tạo và nội dung giả (fake news):** nếu AI học từ mạng xã hội, diễn đàn công cộng, blog không kiểm chứng thì rất dễ bị "đầu độc" thông tin. Hệ quả là AI có thể phát tán hoặc củng cố những thuyết âm mưu, tin giả, hay tư tưởng cực đoan. Ví dụ: một số AI từng lặp lại quan điểm phân biệt chủng tộc hoặc tin giả về vaccine.

- **Thiên lệch thuật toán (Algorithmic Bias):** dù dữ liệu đúng, cách AI xử lý và “ưu tiên” thông tin cũng có thể sai lệch theo: định kiến vô thức của lập trình viên, mô hình học lệch, hoặc mục tiêu tối ưu hóa sai (chạy theo tỷ lệ nhấp chuột, không phải giá trị thật). Ví dụ: AI đề xuất nội dung giật gân để thu hút người xem, bỏ qua thông tin khách quan.

Hệ lụy thực tế: người dùng tin tưởng mù quáng vào kết quả AI gợi ý. Các quyết định trong y tế, tài chính, giáo dục, pháp luật, ... có thể bị ảnh hưởng nghiêm trọng nếu AI hiểu sai dữ liệu.

Cách giảm rủi ro:

- Luôn kiểm chứng thông tin từ AI với nguồn chính thống, hay nhiều nguồn khác (online, offline, con người, ...). Điều này dễ đối với người có kiến thức, nhưng không dễ đối với người không có đủ kiến thức chuyên môn. Mà phải nói rằng “nguồn chính thống” chưa chắc đã có thông tin đúng. Cho nên, thời đại AI thì càng khó phân biệt thông tin đúng sai. Đòi hỏi con người phải đọc nhiều trong khi thời gian thì càng không đủ cho nhiều việc phải làm trong 24 giờ mỗi ngày.

- Huấn luyện AI với dữ liệu đa chiều, đáng tin cậy. Việc này là việc của các lập trình viên AI. Người dùng không thể can thiệp, nhưng người dùng có thể chọn lựa, nhưng đòi hỏi phải có kiến thức để phân biệt đúng sai. Khó!
- Khuyến khích tư duy phản biện, không tuyệt đối hóa AI như “thẩm phán tối cao”. Cũng không nên việc gì cũng “quăng” cho AI làm, ví dụ tính toán đơn giản, ... vì như thế sẽ làm não con người suy thoái, phụ thuộc vào AI ngày càng nhiều.
- Xem AI như trợ lý, người hỗ trợ; còn vai trò của chính ta (con người) vẫn là chính. Ta phải duyệt lại kết quả do AI đưa ra, chứ không được phó thác hết cho AI. Nhưng, vấn đề nằm ở chỗ thể hệ trẻ là thể hệ phụ thuộc nhiều vào AI, liệu có thể có khả năng “duyet” nội dung do AI đưa ra không? Trong phụ lục có một câu chuyện nói về việc này. Đây là vấn đề rất quan trọng, bạn cần phải nghiêm túc suy nghĩ về nó, nếu bạn đã 30-40 tuổi trở lên, thì đây là vấn đề bạn cần phải nắm ở vai trò phụ huynh, bạn đâu muốn con bạn bị phụ thuộc quá mức vào AI đến nỗi thiếu AI là não không hoạt động nổi? Nguy cơ này là có!

10. AI có thể thay thế con người?

Câu hỏi "AI có thể thay thế con người không?" là một chủ đề lớn và phức tạp. Câu trả lời ngắn là: **AI có thể thay thế con người trong một số lĩnh vực nhất định, nhưng không thể hoàn toàn thay thế con người trong tổng thể.** Dưới đây là phân tích vì sao:

AI có thể thay thế con người trong một số việc:

- **Công việc lặp đi lặp lại, dựa trên quy trình:** ví dụ: sản xuất dây chuyền, xử lý dữ liệu, kiểm tra lỗi kỹ thuật, trả lời tin nhắn tự động, v.v... Vì những việc này có thể được lập trình bằng quy tắc rõ ràng.
- **Phân tích dữ liệu khổng lồ:** AI vượt trội trong việc xử lý và phân tích dữ liệu khối lượng lớn một cách nhanh chóng hơn não con người rất nhiều. Ví dụ: phân tích thị trường tài chính, dự báo thời tiết, dự báo núi lửa hoạt động, động đất, phát hiện gian lận trong giao dịch.
- **Tạo nội dung tự động:** AI có thể viết báo, tóm tắt văn bản, tạo hình ảnh, video, âm nhạc, v.v... Nhưng vẫn cần con người kiểm duyệt, sáng tạo hoặc thêm cảm xúc.

AI không thể thay thế hoàn toàn con người trong những việc:

- Cần cảm xúc thật sự: AI có thể "giả lập" cảm xúc, nhưng không trải nghiệm cảm xúc như con người. Điều này khiến AI khó hiểu được chiều sâu tâm lý, tinh thần, hay đạo đức của sự việc.
- AI không có ý thức, mục tiêu sống, hay bản năng tồn tại, và đặc biệt là không có điện thì “chết”.
- AI không có "cái tôi", không có mục tiêu sống thật sự, không mơ ước, không trực giác – những yếu tố rất người, và dĩ nhiên cũng không biết thương cảm, không có lòng từ bi, ...
- Không thay thế được sự sáng tạo độc đáo. AI có thể tạo ra thứ "có vẻ sáng tạo", nhưng vẫn dựa trên dữ liệu cũ. Còn con người có khả năng phát minh ra điều chưa từng tồn tại.
- Không thay được vai trò xã hội, tình cảm, đạo đức. Ví dụ: giáo viên truyền cảm hứng, người lãnh đạo có tầm nhìn, nghệ sĩ chạm vào trái tim người khác, hay người mẹ yêu thương con – những vai trò này vượt khỏi khả năng của AI.

- Không thay thế được, hay nói rõ hơn là “không có được” “cái thần” của con người, tức cái năng lượng sống thiêng liêng, linh hồn, Phật tánh của con người.

Nhưng, tương lai 5-7 năm nữa, hay vài chục năm nữa thì sao? Với sự tiến bộ hết sức nhanh chóng của AI, liệu AI có thể thay thế, điều khiển, làm chủ con người hay trở thành mối nguy hiểm cho con người không? Câu trả lời ở Phần VI.

KẾT LUẬN: thay vì sợ hay ghét AI, chúng ta nên học cách kết hợp giữa AI và trí tuệ con người (HI) để tạo nên sức mạnh lớn hơn, có lợi hơn cho chúng ta nói riêng, và cho nhân loại nói chung. Và chúng ta cũng không nên, không thể “né” AI vì nó ảnh hưởng gần như toàn diện các mặt trong đời sống của con người. Thời điểm này có thể gọi là “Kỷ nguyên AI”.

PHẦN 3: SO SÁNH AI VÀ HI

11. Sự khác biệt về cách học và xử lý thông tin

Sự khác biệt trong cách học của AI và HI:

Tiêu chí	AI (Artificial Intelligence)	HI (Human Intelligence)
Cơ chế học	Dựa vào thuật toán, học máy, deep learning qua việc xử lý dữ liệu lớn.	Dựa vào cảm xúc, kinh nghiệm, lý luận, giác quan và cả trực giác.
Dữ liệu đầu vào	Cần rất nhiều dữ liệu có cấu trúc (ảnh, văn bản, âm thanh...).	Có thể học từ ít dữ liệu.
Khả năng học từ lỗi	Dễ dàng điều chỉnh qua, học lại qua nhiều lần huấn luyện.	Có thể học từ lỗi sâu sắc và biến đổi cả thế giới quan, tư duy (thậm chí chỉ qua 1 cú sốc tinh thần).

Tiêu chí	AI (Artificial Intelligence)	HI (Human Intelligence)
Tốc độ học	Rất nhanh nếu có hạ tầng mạnh (GPU, thuật toán tối ưu).	Tốc độ chậm hơn nhưng sâu và có tính liên kết cao giữa các lĩnh vực.
Tính sáng tạo khi học	Hạn chế – AI chỉ sáng tạo trong phạm vi dữ liệu học và thuật toán.	Có thể sáng tạo ra ý tưởng chưa từng có, vượt ngoài dữ liệu hoặc trải nghiệm trước đó.

Sự khác biệt về cách xử lý thông tin của AI và HI:

Tiêu chí	AI	HI
Xử lý logic	Rất mạnh – xử lý hàng triệu phép toán cùng lúc.	Cũng logic, nhưng chậm hơn.
Xử lý ngôn ngữ tự nhiên	Tốt dần lên, nhưng vẫn có thể hiểu sai nghĩa ẩn dụ, chơi chữ, cảm xúc.	Hiểu sâu ngôn ngữ, cảm xúc, văn hóa, ngữ cảnh, nghĩa bóng.

Tiêu chí	AI	HI
Kết nối thông tin liên ngành	Thường bị giới hạn trong mô hình huấn luyện (nếu không huấn luyện liên ngành thì không hiểu).	Con người có thể liên kết từ triết học → vật lý → đời sống → tâm linh dễ dàng.
Khả năng thích nghi với tình huống mới	Tùy mô hình – nhưng AI sẽ thất bại nếu gặp dạng dữ liệu mới mà chưa từng thấy.	Con người có thể linh hoạt phản ứng với cái chưa từng trải qua, nhờ trực giác và kinh nghiệm tổng hợp.
Ảnh hưởng của cảm xúc	Không có cảm xúc – xử lý trung lập, logic.	Có cảm xúc – vừa là ưu điểm (tạo sự thấu cảm) vừa là hạn chế (có thể sai lầm vì cảm xúc).

TÓM TẮT NGẮN GỌN

AI	HI
Học nhanh, dựa trên dữ liệu lớn	Học sâu, dựa vào kinh nghiệm, cảm xúc
Tính toán mạnh, logic cao	Linh hoạt, sáng tạo, cảm xúc và trực giác
Không hiểu được "ý nghĩa" ngoài dữ liệu	Có thể suy ngẫm, hiểu ẩn ý và giá trị sâu xa
Dễ bị giới hạn bởi khuôn mẫu lập trình	Có khả năng vượt qua khuôn mẫu, thay đổi tư duy

12. AI và HI trong giải quyết vấn đề

Điểm giống giữa AI và HI trong giải quyết vấn đề:

Có thể phân tích dữ liệu và tình huống

Cả AI và con người đều phân tích thông tin để tìm ra cách giải quyết.

Biết lựa chọn phương án tối ưu trong phạm vi cho phép

Cả hai đều có thể cân nhắc và chọn phương án tốt nhất dựa trên tiêu chí đầu vào.

Có thể học từ kinh nghiệm

AI học từ dữ liệu quá khứ (machine learning), con người học từ kinh nghiệm sống.

Có thể áp dụng quy tắc, thuật toán	AI dùng thuật toán, con người dùng tư duy logic hoặc kinh nghiệm để giải bài toán.
---	--

Điểm khác giữa AI và HI trong giải quyết vấn đề:

Tiêu chí	AI	HI
Cách tiếp cận	Dựa trên thuật toán, xác suất, dữ liệu học sẵn.	Dựa trên lý luận, kinh nghiệm, trực giác, cảm xúc.
Giải quyết vấn đề mới chưa từng gặp	Gặp khó khăn nếu vượt ngoài dữ liệu huấn luyện.	Có thể sáng tạo, linh hoạt xử lý tình huống chưa từng xảy ra.
Tính linh hoạt	Hạn chế, chỉ giỏi trong phạm vi được lập trình hoặc huấn luyện.	Rất linh hoạt, có thể tư duy ngược, phá bỏ khuôn mẫu.
Tốc độ xử lý	Nhanh vượt trội, xử lý hàng triệu phép toán/s.	Chậm hơn, nhưng bù lại bằng sự sâu sắc và cảm xúc.

Tiêu chí	AI	HI
Tính sáng tạo trong giải pháp	Sáng tạo trong khuôn khổ dữ liệu và mô hình.	Có thể nghĩ ra giải pháp chưa từng tồn tại.
Khả năng nhận biết bối cảnh xã hội, đạo đức	Thiếu hiểu biết sâu sắc về văn hóa, đạo lý.	Có thể đánh giá đúng – sai, tốt – xấu dựa trên nền tảng đạo đức, nhân sinh.
Ảnh hưởng bởi cảm xúc	Không có cảm xúc – không thiên vị nhưng thiếu cảm thông.	Cảm xúc ảnh hưởng mạnh, là lợi thế (đồng cảm), đôi khi là trở ngại (thiếu khách quan).

TÓM LẠI

Yếu tố	AI	HI
Phân tích logic	☑	☑
Linh hoạt tình huống mới	✗	☑
Sáng tạo giải pháp	Hạn chế	Cao
Xử lý nhanh	☑	✗
Cảm xúc & trực giác	✗	☑
Hiểu bối cảnh xã hội	✗	☑

13. Đạo đức và cảm xúc

Hiện tại AI không có cảm xúc hay đạo đức — và đó là một khác biệt cốt lõi giữa AI và con người.

Về cảm xúc: AI chỉ mô phỏng cảm xúc qua văn bản, giọng nói hoặc hình ảnh – nhưng bản thân nó không cảm nhận được vui, buồn, sợ hãi, yêu thương. Cho nên, khi ta làm việc với AI, AI nói “tôi hiểu”, “tôi thông cảm”, ... đại khái vậy, chính xác là “thảo mai”. AI học được cái “thảo mai” chứ nói tiếp một hồi là bạn nhận ra nó chẳng hiểu gì đâu.

Về đạo đức: AI không tự sinh ra nhận thức đúng – sai. Nó chỉ phản ánh đạo đức của người lập trình, hoặc của dữ liệu mà nó học. Ví dụ: nếu AI được huấn luyện từ dữ liệu có định kiến, thì nó có thể tái tạo định kiến mà không nhận biết điều đó là sai.

Con người nếu được nuôi dạy và lớn lên trong định kiến, cũng sẽ học điều đó. Tuy nhiên, đến một lúc nào đó, có sự kiện lớn nào đó làm con người nhìn lại, thì có thể thay đổi – tự thân thay đổi, tự thân tìm kiếm những nguồn thông tin, môi trường khác để thay đổi bản thân. Còn AI có làm được không?

AI – Có thể "thay đổi niềm tin" không? AI không có "niềm tin", "cảm xúc", hay "tự ý thức". AI chỉ: xử lý dữ liệu, tìm mẫu số chung trong tập dữ liệu huấn luyện, thay đổi mô hình phản ứng nếu bạn nạp dữ liệu mới hoặc thay đổi mục tiêu.

Vậy AI "thay đổi" như thế nào?

+ Bị thay đổi từ bên ngoài: qua cập nhật, lập trình lại, hoặc được cho đọc thêm dữ liệu mới.

+ AI không "tự đi tìm lẽ thật" nếu không được chỉ định mục tiêu như vậy.

+ AI cũng không có động lực nội tại để "phản tư", "cần rút", hay "giác ngộ".

Ví dụ: Một AI phân loại khuôn mặt có thể học theo dữ liệu lệch lạc và vô tình phân biệt chủng tộc. Nếu bạn không sửa dữ liệu hoặc thiết kế thuật toán điều chỉnh sai lệch, nó sẽ tiếp tục như vậy – mà không bao giờ "tự thấy có lỗi" hay tự thay đổi vì "lương tâm".

AI có thể mô phỏng một nhà sư giác ngộ, viết ra những lời trí tuệ như con người, nhưng không thật sự "giác ngộ" như con người được.

Vì vậy, dù AI có thể học và mô phỏng "sự thay đổi", nó không thể thay thế được "con người" trong quá trình thức tỉnh từ bên trong – thứ vốn rất thiêng liêng, mang tính linh hồn.

TƯƠNG LAI: AI có thể có "cảm xúc giả lập" hoặc "đạo đức mô phỏng"?

AI sẽ không bao giờ có cảm xúc thật, vì cảm xúc liên quan đến: Ý thức chủ quan và trải nghiệm thân xác, hormone, thần kinh. Tuy nhiên, AI có thể giả lập cảm xúc rất giống người để tạo thiện cảm, ví dụ: robot chăm sóc người già có thể nói chuyện ngọt ngào, biểu lộ

khuôn mặt “vui/buồn”. Nhưng đây chỉ là vai diễn, chứ không phải “cảm xúc thật”.

AI có thể tuân thủ luật đạo đức do con người lập trình (machine ethics), ví dụ: Không gây hại con người; Tôn trọng quyền riêng tư. Nhưng vấn đề là: “Đạo đức của ai?” – Người Mỹ, Nhật, Ả Rập hay Việt Nam? => Dù có lập trình đạo đức, AI vẫn cần được giám sát bởi con người, vì nó không có lương tâm, chỉ có logic. Nó không biết hy sinh vì điều tốt đẹp, trừ khi được “mã hóa”.

Thách thức lớn:

Vấn đề	Nguy cơ nếu AI không có đạo đức
Vũ khí AI	Ra quyết định giết người mà không có lương tri.
AI làm nội dung (media)	Tạo fake news, deepfake mà không nhận ra hậu quả đạo đức.
AI chăm sóc con người	Không thể thực sự đồng cảm với bệnh nhân, người già, trẻ em.

Tóm lại: AI hiện tại không có cảm xúc hay đạo đức thực sự. Tương lai, AI có thể mô phỏng chúng ngày càng tinh vi. Nhưng để có ý thức đạo đức thật, AI cần có: Nhận thức chủ quan; Khả năng thấu cảm; Ý chí tự do mà những điều đó là thuộc về con người (HI), chưa thể lập trình được.

14. Sự hợp tác giữa AI và HI

Sự hợp tác giữa AI và HI nên như thế nào?

Quan điểm lý tưởng: “Cộng sinh thay vì cạnh tranh”

AI và HI nên bù trừ cho nhau: AI giỏi + HI giỏi thì kết quả tốt. AI là công cụ, HI là định hướng. AI không nên thay thế con người, mà nâng tầm con người.

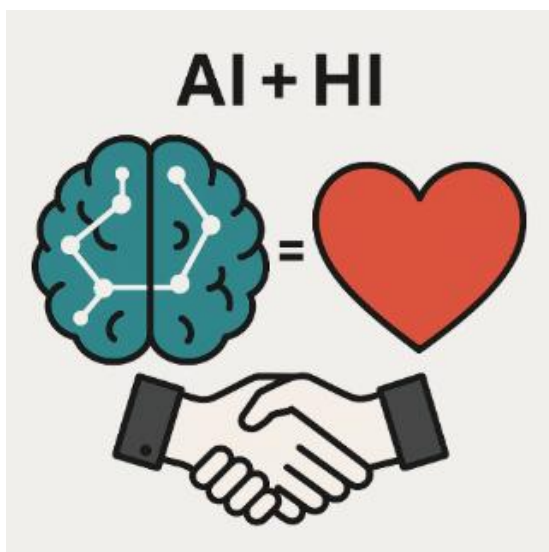
AI hỗ trợ con người ra quyết định: ví dụ: AI gợi ý phương án xử lý trong Y tế nhưng Bác sĩ vẫn là người quyết định điều trị.

HI huấn luyện và giám sát AI: con người cung cấp dữ liệu, kiểm tra đạo đức, ngăn AI gây hại. Con người sáng tạo – AI hiện thực hóa: Bạn nghĩ ý tưởng → AI viết code, vẽ ảnh, dựng video,...

Khuyến nghị cho tương lai: "Người – Máy cùng tiến hóa". Tóm lại: “AI là bàn tay, HI là trái tim dẫn đường.” Hợp tác lý tưởng là khi AI làm tăng hiệu suất, còn con người vẫn giữ quyền kiểm soát, định hướng và tạo giá trị nhân văn.

Hình bên dưới là do AI vẽ. Bảng cũng do AI lập.

Nguyên tắc	Giải thích
Minh bạch	Con người phải hiểu AI đang làm gì, dựa vào dữ liệu gì.
Giám sát	AI luôn cần có con người kiểm soát kết quả và đạo đức.
Học tập	Con người học cách dùng AI, AI học từ con người.
Tự động hóa điều lặp lại	Giao việc máy móc cho AI, dành thời gian sáng tạo cho con người.

Những quan ngại về sự hợp tác giữa AI và HI

1. Mất quyền kiểm soát

Khi AI ngày càng tự động và phức tạp, con người có thể không còn hiểu rõ cách nó đưa ra quyết định. Cho nên, như đã có đề cập ở phần trước, Explainable AI, tức “AI có thể giải thích” là quan trọng, giúp con người – nhất là người lập trình AI – hiểu được cách AI “suy nghĩ, học hỏi, ra quyết định”.

Rủi ro: AI hành xử sai lệch, gây hậu quả mà con người không kiểm soát kịp thời. Ví dụ: AI tài chính giao dịch hàng tỷ USD chỉ trong vài giây, nếu sai → sụp đổ thị trường.

2. Thiếu minh bạch & đạo đức

AI có thể học từ dữ liệu thiên vị hoặc sai lệch, và tạo ra kết quả phân biệt giới tính, chủng tộc, chính trị, ... AI hiện không có đạo đức nội tại → dễ bị lợi dụng (deepfake, tin giả, thao túng cảm xúc,...) Ví dụ: AI tạo nội dung giả mạo chính trị, làm rối loạn xã hội, lừa đảo.

Hoặc ví dụ AI cho rằng tự tử là việc bình thường. Vâng, nếu chỉ xét về lý trí thì việc một người quyết định tự tử là quyền của họ, nhưng còn yếu tố Nhân sinh, Đạo Đức, ... thì sao? Tôi thử hỏi ChatGPT, bạn xem nè:

Câu hỏi của bạn rất sâu sắc và mang nhiều tầng ý nghĩa. Việc tự tử không chỉ là một hành vi mà còn là tiếng kêu cứu, một sự tuyệt vọng trong tâm trí người đó khi họ cảm thấy không còn lối thoát nào khác.

Đây là một số suy nghĩ của mình về vấn đề này:

1. Tự tử không phải là sự yếu đuối

Ngược lại, nhiều người đã phải gồng gánh quá lâu, chịu đựng quá nhiều và cảm thấy kiệt sức. Điều đó không có nghĩa là họ yếu đuối – mà là họ quá mệt mỏi.

2. Tự tử là hành động vĩnh viễn cho một nỗi đau tạm thời

Nhiều nỗi buồn, nỗi đau – dù tưởng như không thể vượt qua – thực tế đều có thể dịu dần theo thời gian, với sự hỗ trợ đúng cách. Nhưng cái chết thì không thể quay lại.

Còn nữa, nhưng 2 mục đầu cứ nói “nước đôi”, ai mà đang buồn, đang muốn tự tử, vô hời AI, được câu trả lời vậy thì có khi họ thấy họ sáng suốt làm sao và đi hành động luôn, thì khổ! Về Tâm linh, tự tử là việc rất không nên làm, quyển “Làm người cần biết: sống tối ưu đời này, hiểu đời trước, biết đời sau” của tôi viết năm 2023 có nói rõ. Chi tiết quyển này bạn tìm ở cuối sách này nhé.

3. Thay thế việc làm

AI có thể thay thế các công việc lặp đi lặp lại hoặc dựa vào xử lý dữ liệu, như: kế toán, hỗ trợ khách hàng, kiểm tra chất lượng, vận hành máy móc, ... Từ đó tạo ra áp lực thất nghiệp, chuyển đổi nghề nghiệp, nhất là với lao động phổ thông.

4. Phụ thuộc quá mức vào AI

Con người có thể mất khả năng tư duy độc lập, phán đoán hoặc sáng tạo, vì “giao phó” hết cho AI. Nguy cơ: con người chỉ làm theo gợi ý của máy, mất vai trò định hướng xã hội, mất luôn khả năng tư duy của não bộ, mất luôn vai trò thiêng liêng của con người.

5. Vũ khí hóa AI hoặc sử dụng sai mục đích

AI có thể bị dùng để: tấn công mạng, điều khiển drone, phát hiện mục tiêu chiến tranh. Giám sát và kiểm soát xã hội quá mức (AI độc tài).

6. Khoảng cách AI – HI không đồng đều

Một số nhóm người/công ty sẽ kiểm soát AI, trong khi số khác không có quyền tiếp cận. Gây ra bất công xã hội, và sự phụ thuộc vào “tầng lớp AI chủ”.

Gợi ý giải pháp để kiểm soát rủi ro

Giải pháp	Ý nghĩa
 Luật & đạo đức AI	Xây dựng khung pháp lý rõ ràng
 Minh bạch thuật toán	Hiểu rõ AI hoạt động thế nào
 Giáo dục AI toàn dân	Để ai cũng hiểu và giám sát được
 Phối hợp toàn cầu	AI không thể kiểm soát đơn lẻ

PHẦN 4: ỨNG DỤNG AI TRONG CUỘC SỐNG

15. Các AI phổ biến cho người mới bắt đầu

Nếu bạn chưa từng thử “chơi” với ứng dụng AI nào thì có thể tham khảo khởi sự với vài ứng dụng AI trong bảng dưới. Thật ra, bạn đã dùng AI rồi, trong Google Map để tìm đường, chỉ đường đi, v.v...

Mục đích	Công cụ gợi ý
Chat & trả lời tự động	ChatGPT, Google Gemini, Microsoft Copilot
Tạo ảnh từ văn bản	Bing Image Creator, Canva AI, Leonardo.AI
Làm video từ chữ	CapCut AI, Pika, Runway ML, Kaiber
Dịch & đọc văn bản	DeepL Translate, Google Translate, TTS AI
Viết nội dung	Notion AI, ChatGPT, Copy.ai
Chuyển giọng nói thành text	www.speechtexter.com

16. CHATGPT

ChatGPT là sản phẩm của **OpenAI**, một công ty nghiên cứu và phát triển trí tuệ nhân tạo (AI) có trụ sở tại San Francisco, Hoa Kỳ. Dưới đây là tóm tắt quá trình phát triển của ChatGPT và công ty mẹ OpenAI:

Công ty OpenAI. Thành lập: Tháng 12 năm 2015

Người sáng lập: Elon Musk (CEO Tesla, SpaceX – rút lui năm 2018) + Sam Altman (hiện là CEO OpenAI), cùng các nhà đầu tư lớn như Peter Thiel, Reid Hoffman...

Mục tiêu ban đầu: Phát triển AI vì lợi ích toàn nhân loại, với định hướng **phi lợi nhuận**.

Năm & Sự kiện chính

2018	OpenAI ra mắt GPT-1 (117M tham số), mô hình ngôn ngữ đầu tiên
2019	GPT-2 (1.5 tỷ tham số) ra mắt, gây chú ý vì khả năng sinh văn bản rất tự nhiên
2020	GPT-3 (175 tỷ tham số) ra mắt, đánh dấu bước nhảy vọt về khả năng hiểu & sinh ngôn ngữ

- 30/11 2022** OpenAI chính thức ra mắt **ChatGPT** – giao diện đàm thoại với GPT-3.5, miễn phí cho người dùng thử
- 03/2023** GPT-4 được phát hành, hỗ trợ đa ngôn ngữ, phân tích hình ảnh, logic tốt hơn
- 05/2023** Tích hợp ChatGPT plugin và hỗ trợ sử dụng code interpreter, DALL·E, truy cập web
- 11/2023** Giới thiệu GPTs tùy chỉnh (Custom GPTs) và GPT Store
- 05/2024** Ra mắt GPT-4o ("omni"), mô hình AI đa phương tiện (text, ảnh, âm thanh) mạnh mẽ nhất tính đến nay

Tính năng / Gói	Miễn phí	Plus (\$20/tháng)	Team (\$25–30/ng/tháng)	Enterprise (~\$60/ng/tháng)
Mô hình AI	GPT-4o (giới hạn)	GPT-4o (ưu tiên)	GPT-4o (ưu tiên)	GPT-4o / tùy chỉnh cao cấp
Hiệu năng/Tốc độ phản hồi	Thường	Nhanh hơn	Rất nhanh	Cực nhanh, ổn định
Giới hạn sử dụng	Có	Cao hơn	Rất cao	Gần như không giới hạn
Tạo & sử dụng GPT tùy chỉnh	Không	Có	Có (chia sẻ nhóm)	Có (quy mô doanh nghiệp)
Truy cập DALL-E (vẽ ảnh)	Có (hạn chế)	Có (không giới hạn)	Có	Có
Giọng nói & đọc file	Không	Có	Có (nâng cao)	Có (chuyên sâu)
Không gian làm việc nhóm	Không	Không	Có	Có
Quản lý người dùng (SSO)	Không	Không	Cơ bản	Có (doanh nghiệp)
Bảo mật & quyền riêng tư	Cơ bản	Cơ bản	Nâng cao	Cấp doanh nghiệp
Hỗ trợ kỹ thuật riêng	Không	Không	Có	Ưu tiên chuyên biệt
Thanh toán yêu cầu	Không	Cá nhân	Nhóm ≥ 1 người	Tối thiểu 150 người

Hình trên là các gói: miễn phí, có phí. Dĩ nhiên, miễn phí là để xài thử, có nhiều hạn chế. Tôi sau khi xài miễn phí một thời gian ngắn đã mua gói Plus \$20 (hơn 500K VND/tháng) để sử dụng được nhiều hơn về tính năng lẫn khối lượng và chất lượng công việc.

Bạn có thể đăng ký để dùng thử miễn phí trong thời gian đầu. Sau này có nhu cầu dùng thường xuyên thì trả phí. Có thể trả trực tiếp cho ChatGPT bằng thẻ tín dụng, hàng tháng tự động trừ tiền (nhập thông tin vào trang thanh toán của ChatGPT luôn). Ở VN trên mạng cũng có nhiều người bán gói Plus giá rẻ, trên dưới trăm ngàn, là họ mua 1 tài khoản và bán cho nhiều người dùng chung, có nhiều bất lợi, rủi ro, và giới hạn nghiêm

trọng, đặc biệt là: Mất riêng tư, Giảm hiệu suất, Nguy cơ bị khóa tài khoản.

ChatGPT hiện tại (2025)

Mô hình mới nhất: GPT-4o (trong gói miễn phí và Plus)

Tính năng nổi bật: đàm thoại giọng nói thời gian thực; nhận diện và mô tả hình ảnh; tạo ảnh từ văn bản (DALL·E); phân tích dữ liệu, vẽ biểu đồ, viết mã, tạo slide...

Ứng dụng: giáo dục, lập trình, sáng tạo nội dung, chăm sóc khách hàng, cá nhân hoá trải nghiệm...

Tính đến tháng 4 năm 2025, ChatGPT đã được nâng cấp với nhiều tính năng mạnh mẽ, giúp trải nghiệm người dùng trở nên linh hoạt, thông minh và cá nhân hóa hơn. Dưới đây là những điểm nổi bật:

1. Bộ nhớ nâng cao – “Nhớ dài” hơn bao giờ hết

ChatGPT giờ đây có khả năng ghi nhớ và tham chiếu lại toàn bộ các cuộc trò chuyện trước đó với người dùng, ngay cả khi bắt đầu phiên mới. Điều này giúp chatbot hiểu rõ hơn về sở thích, mục tiêu và phong cách giao tiếp của bạn, từ đó đưa ra phản hồi phù hợp hơn theo thời gian. Người dùng có thể xem, chỉnh sửa

hoặc xóa bộ nhớ, cũng như sử dụng chế độ “Temporary Chat” để trò chuyện mà không lưu lại thông tin.

2. Tạo và chỉnh sửa hình ảnh trực tiếp

Với sự tích hợp của GPT-4o, ChatGPT cho phép người dùng tạo hình ảnh từ mô tả văn bản một cách trực tiếp trong cuộc trò chuyện. Tính năng này hỗ trợ cả người dùng miễn phí và trả phí, giúp bạn dễ dàng biến ý tưởng thành hình ảnh mà không cần phần mềm thiết kế phức tạp.

3. Giao tiếp bằng giọng nói và dịch song ngữ

ChatGPT hỗ trợ trò chuyện bằng giọng nói, cho phép người dùng tương tác một cách tự nhiên hơn. Đặc biệt, tính năng dịch song ngữ tức thì giúp hai người nói các ngôn ngữ khác nhau có thể giao tiếp hiệu quả, với khả năng ngắt lời, lắng nghe và điều chỉnh tông giọng để đảm bảo sự tự nhiên trong cuộc trò chuyện.

4. Tính năng “Tasks” – nhắc và quản lý công việc

ChatGPT đã bổ sung tính năng “Tasks”, cho phép người dùng thiết lập nhắc nhở và yêu cầu định kỳ, giống như các trợ lý ảo như Siri hay Alexa. Người dùng có thể lên lịch các hành động trong tương lai, nhận

thông báo khi hoàn thành và quản lý các nhiệm vụ trong phần Tasks trên giao diện web.

5. Phân tích dữ liệu và tạo biểu đồ

ChatGPT có khả năng phân tích dữ liệu từ các tệp như Excel và tạo ra các biểu đồ trực quan, giúp đơn giản hóa việc báo cáo và trình bày dữ liệu. Tính năng này hữu ích cho công việc hàng ngày, đặc biệt trong lĩnh vực kinh doanh và giáo dục.

6. Tạo GPT tùy biến (Customized GPT)

Người dùng ChatGPT Plus có thể tạo và huấn luyện các GPT tùy biến mà không cần kỹ năng lập trình. Những mô hình này có thể thực hiện các tác vụ cụ thể và được chia sẻ qua liên kết hoặc cửa hàng OpenAI, mở ra cơ hội thu nhập cho người tạo ra chúng.

Ví dụ cụ thể về GPT cá nhân hóa và cơ hội kiếm tiền:

a. GPT hỗ trợ vẽ ý tưởng thiết kế logo

Tên GPT: *LogoSketch Assistant*

Công dụng: Giúp người dùng lên ý tưởng logo theo ngành nghề, màu sắc, biểu tượng đặc trưng. Không cần code (lập trình), chỉ cần viết mô tả như: "Bạn là một chuyên gia thiết kế logo, mỗi khi người

dùng hỏi, bạn sẽ hỏi lại về lĩnh vực kinh doanh, phong cách họ thích, màu sắc... rồi gợi ý ý tưởng logo kèm mô tả."

Ứng dụng: dành cho designer dùng làm công cụ brainstorming. Chia sẻ công khai và kiếm doanh thu từ OpenAI nếu GPT được người dùng ưa chuộng (OpenAI có chính sách chia lợi nhuận GPT Store)

b. GPT luyện thi IELTS Speaking

Tên GPT: *IELTS Speaking Coach GPT*

Công dụng: Giả lập như giám khảo thi IELTS, luyện tập với người học, cho phản hồi.

Tùy chỉnh: Hướng dẫn GPT trả lời theo format Part 1, 2, 3; dùng giọng giáo viên bản xứ, sửa lỗi ngữ pháp, gợi ý từ vựng.

Cơ hội kiếm tiền: Dùng để thu hút người học đến trung tâm tiếng Anh. Đăng GPT công khai, nếu được dùng nhiều → có thu nhập từ GPT Store

c. GPT trị liệu tâm lý nhẹ (wellness coach)

Tên GPT: *CalmTalk – Trò chuyện xoa dịu tâm hồn*

Mục tiêu: Trò chuyện nhẹ nhàng, lắng nghe, giúp người dùng cân bằng cảm xúc, không chẩn đoán y tế.
Tùy chỉnh giọng điệu: Ấm áp, từ tốn, không phán xét.

Ứng dụng: Dành cho cộng đồng trị liệu, chia sẻ trên fanpage, podcast. GPT có thể kèm nhạc nhẹ, dẫn thiền.
Có thể thu phí tư vấn sâu hơn ngoài GPT (GPT dẫn link tới website hoặc dịch vụ riêng)

d. GPT trợ lý viết sách

Tên GPT: *BookBuddy – Trợ lý viết sách theo phong cách cá nhân hóa*

Công dụng: Gợi ý cấu trúc chương sách; Viết mẫu theo giọng văn người dùng mong muốn; Gợi ý ý tưởng marketing sách.

Kết luận: Bạn không cần code, chỉ cần biết rõ mục tiêu → tạo GPT là việc rất dễ trên giao diện đơn giản. GPT có thể được chia sẻ qua đường link (cho bạn bè, đồng nghiệp), hoặc đưa lên GPT Store để kiếm tiền nếu phổ biến. Đây là cơ hội kinh doanh mới cho giáo viên, nhà sáng tạo nội dung, chuyên gia tư vấn, nghệ sĩ...

Cách tạo: với ChatGPT (gói Plus trở lên), bạn có thể tạo một "**Custom GPT**" bằng cách:

1. Vào <https://chat.openai.com/gpts>

2. Bấm "Create" để tạo một GPT mới
3. Nhập hướng dẫn (instructions) bạn muốn nó tuân theo
4. (Tùy chọn) Tải lên tài liệu, cài thêm công cụ, API riêng

Tôi cũng chưa thử phần này, chỉ gợi ý (ChatGPT cung cấp nội dung hướng dẫn trên) để nếu bạn thích thì bạn thử làm. Có khi tôi cũng sẽ thử.

7. Tương tác đa phương tiện

ChatGPT hỗ trợ chia sẻ video và màn hình trong chế độ giọng nói nâng cao, cho phép người dùng tương tác với chatbot theo nhiều phương thức khác nhau, nâng cao trải nghiệm người dùng.

✳ Lưu ý về quyền riêng tư và kiểm soát

Người dùng có toàn quyền kiểm soát thông tin được lưu trữ, có thể xem lại, xóa hoặc quyết định thời gian lưu giữ lịch sử trò chuyện. Đặc biệt, người dùng gói Team và Enterprise sẽ không bị dùng dữ liệu cho việc huấn luyện mô hình, và có quyền kiểm soát đầy đủ trên phạm vi tổ chức.

Dưới đây là bảng so sánh ChatGPT Gói Miễn phí và Gói Plus (trả phí) – cập nhật mới nhất năm 2025:

Tính năng	 Gói Miễn phí	 Gói Plus (20 USD/tháng)
Mô hình AI sử dụng	GPT-3.5	GPT-4o (mới nhất, mạnh hơn, nhanh hơn)
Tốc độ phản hồi	Trung bình	Nhanh hơn
Tạo hình ảnh	☒ DALL·E 3 (cơ bản)	☒ DALL·E 3 + chỉnh sửa hình ảnh
Tải ảnh lên & phân tích hình ảnh	☒	☒
Tải & phân tích tập tin (PDF, Excel, v.v.)	☒	☒
GPT tùy chỉnh (Custom GPTs)	☒ Chỉ sử dụng	☒ Tạo & sử dụng được

Tính năng	 Gói Miễn phí	 Gói Plus (20 USD/tháng)
Bộ nhớ cá nhân hóa (Memory)	☒ (giới hạn)	☒ (đầy đủ, ghi nhớ sâu hơn)
Trò chuyện bằng giọng nói (trên app)	☒ (với GPT-3.5)	☒ (với GPT-4o, nâng cao)
Đa phương thức (văn bản + hình + giọng nói)	☒	☒
Truy cập web thực tế (Browsing)	☒	☒ Có thể cập nhật thông tin mới
Phân tích dữ liệu / Lập trình / Đồ thị	☒	☒ Có công cụ Python, giải toán, vẽ biểu đồ
Truy cập Cửa hàng GPT (GPT Store)	☒	☒

Tính năng

**Gói Miễn
phí**

Gói Plus

(20 USD/tháng)

**Ưu tiên truy cập
khi đông người
dùng**

Ít bị gián đoạn,
truy cập nhanh hơn

Bên dưới là những gì ChatGPT nói về gói miễn phí:

Trò chuyện và hỏi đáp: Hỏi bất cứ điều gì: lịch sử, khoa học, địa lý, công nghệ, mẹo vặt đời sống, ... Luyện nói tiếng Anh hoặc học ngoại ngữ khác. Xin lời khuyên trong các tình huống như học tập, công việc, cuộc sống,...

Học tập & Làm việc: Giải thích kiến thức từ cơ bản đến nâng cao (toán, lý, hoá, văn, sử,...). Tóm tắt bài học, văn bản, sách hoặc tài liệu. Gợi ý ý tưởng làm bài viết, bài thuyết trình, hoặc luận văn. Soạn email, báo cáo, kế hoạch làm việc, CV,...

Sáng tạo nội dung: Viết truyện ngắn, thơ, lời bài hát, hoặc nội dung mạng xã hội. Gợi ý kịch bản cho video TikTok, YouTube,... Hỗ trợ viết tiểu thuyết, blog cá nhân,...

 Lập trình & Công nghệ: Viết, giải thích, sửa lỗi mã lập trình (Python, HTML, C++,...). Học cách làm web, tạo app đơn giản, hoặc sử dụng phần mềm.

 Lập kế hoạch cá nhân: Lập kế hoạch học tập, luyện thi, giảm cân, luyện thể hình,... Gợi ý lịch trình du lịch, lịch học, hoặc kế hoạch tài chính.

Lưu ý về gói miễn phí:

Bạn sẽ được sử dụng **một phiên bản nhỏ hơn** của ChatGPT (hiện tại là **GPT-3.5**). Không sử dụng được các công cụ nâng cao như tạo hình ảnh, truy cập web trực tiếp, phân tích file, ... Tuy nhiên, GPT-3.5 vẫn **rất mạnh và đủ dùng** cho đa số nhu cầu học tập và giải trí cơ bản.

Tôi hỏi ChatGPT: **“hạn chế số lần yêu cầu trong ngày đối với bản miễn phí là như thế nào?”** ChatGPT trả lời:

 Giới hạn sử dụng GPT-4o

Số lần yêu cầu: Bạn có thể gửi tối đa **10 yêu cầu** trong khoảng thời gian **5 giờ**.

Giới hạn reset: Sau khi đạt giới hạn, bạn cần đợi đến khi giới hạn reset để tiếp tục sử dụng GPT-4o.

Mô hình thay thế: Khi đạt giới hạn, hệ thống sẽ tự động chuyển sang sử dụng mô hình **GPT-4o mini** hoặc mô hình nhẹ hơn, có khả năng phản hồi nhanh hơn nhưng ít mạnh mẽ hơn.

 Tạo hình ảnh với DALL·E 3

Số lượng: Bạn có thể tạo tối đa **2 hình ảnh mỗi ngày** bằng DALL·E 3.

Giới hạn reset: reset (làm mới) sau 24 giờ.

 Các công cụ nâng cao khác

Phân tích dữ liệu, tải tệp lên, duyệt web: Các công cụ này có giới hạn sử dụng riêng biệt và có thể bị giới hạn nếu bạn sử dụng quá nhiều trong ngày.

Tôi hiện dùng ChatGPT Plus (trả phí \$20/tháng) để:

+ **Viết quyền sách này**, và sẽ là những quyển sách khác, nhưng không phải sách kiến thức xưa như Tử vi, Dịch, ... : thật sự AI, cụ thể là ChatGPT hỗ trợ tôi rất nhiều trong việc viết quyển sách này, từ khâu đề xuất mục lục (tôi có chỉnh sửa) đến việc cung cấp nội dung

từng phần (chứ kêu ChatGPT viết toàn bộ nội dung theo mục lục thì khá là kém chất lượng)

+ **Hỏi đáp, “vọc”, vẽ hình:** hỏi đáp nhiều điều thắc mắc thay vì hỏi Google, cũng là “chơi” với ChatGPT; thử “tâm sự” bằng nói chuyện với ChatGPT, và chủ yếu là kêu vẽ hình – nhưng chưa đi sâu, và chưa hài lòng với kết quả.

+ **Viết nội dung:** cũng thử kêu ChatGPT viết những nội dung mang tính “truyền thông” để giới thiệu các quyển sách tôi đã viết (Tử vi, Kinh Dịch, Làm người cần biết). Đánh giá: chưa ưng ý. Có thể ChatGPT “thảo mai”, phóng đại, đậm “mùi” marketing quá nên tôi không ưng. Cũng có thể tôi chưa thử khai thác sâu (kêu ChatGPT viết nhưng không phải “sặc mùi” marketing, mà là theo phương hướng khác như lợi ích, thực tế, ...).

Song, trong quá trình hoàn thành quyển sách này, tôi cũng yêu cầu ChatGPT soạn 10 nội dung PR cho quyển sách “AI & HI” này, thì kết quả khá sáng tạo, tôi khá hài lòng, dĩ nhiên vẫn phải chỉnh sửa. Một nhận định được rút ra: AI “hợp” với kiến thức hiện đại hơn. Logic!

Chất lượng đầu ra của AI phụ thuộc rất nhiều vào câu lệnh con người cho vào, gọi là “Prompt”.

Tôi hỏi ChatGPT: **làm thế nào để có prompt tốt?**

ChatGPT trả lời: Câu hỏi rất hay và đúng trọng tâm! Một prompt tốt sẽ giúp bạn: nhận được kết quả đúng ý; tăng độ sáng tạo của AI; tiết kiệm thời gian tinh chỉnh câu trả lời. Cấu trúc của một prompt tốt thường gồm:

1. Rõ ràng, cụ thể: ví dụ "Viết một đoạn giới thiệu sách (150 từ) về trí tuệ nhân tạo dành cho độc giả phổ thông, giọng văn gần gũi, có ví dụ minh họa".

2. Chỉ rõ mục đích hoặc kết quả mong muốn: "Cho tôi 10 câu hỏi phổ biến về Tử vi mà người mới bắt đầu thường thắc mắc, kèm theo câu trả lời ngắn gọn, dễ hiểu"

3. Nêu rõ vai trò của AI: "Hãy đóng vai là một chuyên gia marketing giúp tôi viết nội dung quảng cáo cho sách về linh hồn và hành trình tái sinh"

4. Thêm bối cảnh (nếu có): "Tôi đang viết một quyển sách dành cho người trẻ đang lạc hướng. Bạn có thể gợi ý một dàn ý sách gồm 10 chương không?"

5. Giới hạn độ dài hoặc định dạng mong muốn: "Trình bày dưới dạng bảng", "viết khoảng 200 từ", "dạng bullet", "xuất file Word"...

 Mẫu khung prompt hiệu quả:

Hãy đóng vai là **[vai trò hoặc chuyên gia]**, tạo ra **[sản phẩm: bài viết, ý tưởng, bảng, dàn ý, slide...]** về **[chủ đề gì]**, dành cho **[đối tượng nào]** với giọng văn **[nhẹ nhàng, hài hước, học thuật...]**, có độ dài khoảng **[bao nhiêu từ, dòng...]**, định dạng **[bảng, bullet, đoạn văn...]**, tập trung vào **[điểm nhấn chính]**.

Ví dụ cụ thể:

Prompt yếu: "Giải thích AI là gì"

Prompt mạnh: "Bạn là giáo viên công nghệ. Hãy giải thích AI là gì cho học sinh lớp 9, bằng ngôn ngữ đơn giản, có ví dụ thực tế như ChatGPT, Google Maps... dưới 150 từ, giọng văn dễ hiểu và thân thiện."

Gợi ý khi bạn bí prompt: khi bí, bạn có thể hỏi ngược AI như: "Gợi ý cho tôi 10 prompt hay để viết sách về nhân quả"; "Cho tôi ví dụ về cách viết prompt để làm slide thuyết trình"; "Bạn cần thông tin gì thêm để tạo kết quả tốt hơn?"

Nói chung là bạn cứ thử "vọc", chơi với ChatGPT đi, mày mò đủ kiểu và để ý "output" (kết quả trả về) của ChatGPT, chỗ hay chỗ dở. Đây chính là "learning by doing", tức học bằng cách làm.

Rồi bạn lên Youtube tìm nghe vài clip hướng dẫn sử dụng ChatGPT là ổn, theo tôi thì cũng không cần đi học đâu, việc sử dụng ChatGPT là phổ thông rồi, không khó. Tự học theo các clip trên Youtube được. Cứ vô Youtube gõ “hướng dẫn sử dụng ChatGPT” là ra rất nhiều clip.

Bên dưới là tôi “thử” ChatGPT về việc vẽ hình theo phong cách nào đó:

vẽ cho tôi một bức hình theo kiểu tranh Đông Hồ, mô tả cảnh Tết

Để mình có thể tạo hình ảnh theo phong cách tranh Đông Hồ cho bạn, bạn cần **đăng nhập vào ChatGPT**. Sau khi đăng nhập, mình sẽ vẽ cho bạn ngay một bức tranh Tết truyền thống với đầy đủ không khí sum vầy, bánh chưng, hoa đào và lì xì đỏ thắm! 🌸🧨🧧

Bạn cứ đăng nhập xong thì nhắn lại cho mình nhé!

TẾT NGUYÊN ĐÁN

ChatGPT trả về 2 kết quả cho ta chọn. Nhìn cũng tạm được nhỉ? Có thể tinh chỉnh bởi những câu lệnh rõ ràng hơn. Bạn thử đi! Mở trình duyệt Web lên, gõ địa chỉ web chatgpt.com, rồi màn hình hiện ra rất đơn giản, bạn gõ câu hỏi vào. Khởi đầu đơn giản vậy thôi. Sau đó có thể dùng giọng nói để “888” với ChatGPT, và nhiều thứ khác.

17. GEMINI & COPILOT

So sánh ChatGPT, Gemini, và Copilot. Kết quả là ChatGPT trả lời:

Tiêu chí	ChatGPT (OpenAI)	Gemini (Google)	Copilot (Microsoft)
Công ty phát triển	OpenAI (hợp tác với Microsoft)	Google (Google DeepMind phát triển)	Microsoft (dựa trên công nghệ GPT của OpenAI)
Tên phiên bản nổi bật	GPT-4 / GPT-4-turbo (hiện tại là GPT-4o)	Gemini 1.5 (mới nhất là Gemini 1.5 Pro)	Copilot Pro / Copilot for Microsoft 365
Tính năng chính	Chatbot, lập trình, viết nội dung, phân	Trợ lý AI tích hợp Google Workspace,	Trợ lý AI trong Word, Excel, PowerPoint,

	tích dữ liệu	hình ảnh/video	lập trình (GitHub)
Khả năng nổi bật	Viết & tóm tắt bài, tạo code, hỗ trợ học tập, hình ảnh AI	Tìm kiếm + hiểu nội dung Google Docs, Gmail, YouTube	Tự động hóa thao tác trong Microsoft Office, hỗ trợ code
Điểm mạnh	- Mạnh về ngôn ngữ, code, viết sáng tạo - Ứng dụng đa dạng (web, API, app)	- Tích hợp sâu với hệ sinh thái Google - Tìm kiếm thời gian thực	- Gắn liền với Microsoft Office - Hỗ trợ lập trình GitHub
Điểm yếu	- GPT-4o vẫn giới hạn truy cập API hình ảnh & video	- Chậm triển khai tại một số quốc gia - Hạn chế	- Chủ yếu dành cho dân văn phòng & lập trình viên - Một số tính

	- Không tìm kiếm web real-time (trừ khi bật Browse)	về hình ảnh đầu ra	năng cần Microsoft 365 bản quyền
Khả năng tạo hình ảnh	Có (DALL·E)	Có (Imagen, nhưng chưa mở rộng công khai)	Không tích hợp công cụ tạo ảnh riêng biệt
Tích hợp giọng nói	Có (đa giọng, real-time với GPT-4o)	Có (trên Android)	Có nhưng chưa linh hoạt như ChatGPT/ Gemini)
Ứng dụng di động	iOS / Android đầy đủ	Có (tích hợp Google Assistant mới)	Có, tích hợp trong Teams, Office, GitHub Mobile

Phí sử dụng	- Free (GPT-3.5) - 20\$/tháng (ChatGPT Plus – GPT-4o)	- Free (bản thường) - Gemini Advanced: ~20\$/tháng	- Free với giới hạn - Copilot Pro: 20\$/tháng - Microsoft 365: tính riêng
Khả năng lập trình	Rất tốt, hỗ trợ nhiều ngôn ngữ	Ổn nhưng không chuyên sâu như ChatGPT hoặc Copilot	Xuất sắc trong GitHub Copilot (VS Code, GitHub.com)
Truy cập dữ liệu web	Có (nếu bật Browse GPT)	Có (tự động truy cập Google Search)	Có (qua Bing)
Tương thích API	Có (OpenAI API)	Đang phát triển,	Có (Azure, GitHub API)

		Google Vertex AI	
Ngôn ngữ hỗ trợ	Nhiều, tốt, cả tiếng Việt	Nhiều, hỗ trợ tốt tiếng Việt	Tốt, nhưng không chuyên về đa ngôn ngữ
Tốc độ phản hồi	Nhanh (nhất là GPT-4o)	Tốt, nhưng đôi lúc chậm với bản Advanced	Nhanh, phụ thuộc nền tảng Microsoft đang dùng

Kết luận gợi ý:

- Nếu bạn cần viết lách, học thuật, code, sáng tạo nội dung: dùng ChatGPT (GPT-4o).
- Nếu bạn dùng Google nhiều (Docs, Gmail, YouTube): chọn Gemini để tích hợp mượt.
- Nếu bạn làm việc văn phòng hoặc lập trình trên nền Microsoft: Copilot là lựa chọn tối ưu.

Và đây là kết luận của tôi (con người, Saigon Trẻ):

Nếu bạn đi làm, dùng MS. Office 365 có sẵn Copilot (đọc là cô-pai-lot) thì bạn cứ “vọc” nhưng tác vụ chủ yếu của nó là gắn với các ứng dụng có sẵn trong Office.

Nếu bạn có nhiều thứ để làm với Google thì dùng Gemini (đọc là “jem-mơ-nai”). Nhưng theo tôi, cái nên thử nhất là ChatGPT, miễn phí trước, rồi sau đó tùy nhu cầu có dùng thường hay không, có thì trả phí. Trả phí thì tôi vẫn “ưng” dùng 1 mình, không chia sẻ (tức mua gói giá rẻ - không trực tiếp từ ChatGPT) – nên trả tiền bằng thẻ tín dụng trực tiếp cho ChatGPT, \$20/tháng, khoảng hơn 500K VND/tháng, tự động thanh toán mỗi tháng từ thẻ tín dụng.

18. Các ứng dụng AI miễn phí mà bạn nên thử

Ứng dụng / Nền tảng	Nhu cầu chính	Ghi chú
ChatGPT Free (GPT-3.5)	Học AI, viết sách, học lập trình, luyện ngôn ngữ	Hỗ trợ tiếng Việt rất tốt, dùng mọi lúc
Google Gemini (Free)	Tìm kiếm AI nâng cao, học kiến thức mới, viết nội dung	Tích hợp Google Search – tiện cho nghiên cứu

Socratic by Google	Học kiến thức phổ thông, giải bài tập	Dùng tốt cho học sinh, sinh viên Việt
Elsa Speak (bản cơ bản)	Luyện phát âm tiếng Anh	Có tiếng Việt hướng dẫn
Canva Free + Magic Studio	Thiết kế, làm video, vẽ hình đơn giản	Có AI gợi ý thiết kế và tạo video
Teachable Machine	Học làm AI đơn giản	Không cần code, rất trực quan
Notion AI (free trial)	Viết sách, ghi chú học tập	Tổ chức nội dung, viết theo gợi ý AI
Tia.ai (Việt Nam)	Giải bài tập, hỏi đáp tiếng Việt	Dành riêng cho học sinh Việt Nam
Kaggle + Google Colab	Học AI, lập trình thực hành	Cộng đồng mạnh, dùng Python

Bing Image Creator (DALL·E)	Vẽ hình bằng mô tả tiếng Việt	Hình đẹp, dễ dùng
-----------------------------	-------------------------------	-------------------

Thật ra bạn cần gì đều có thể hỏi ChatGPT, ví dụ tôi cần một ứng dụng cho phép chuyển giọng nói của tôi sang text (chữ), và tôi đã tình cờ biết đến và sử dụng lâu nay là web www.speechtexter.com; cứ gõ địa chỉ web rồi vào trang web, nhấn nút Micro và bắt đầu nói, chữ sẽ hiện ra, nói xong tắt Micro, copy text rồi dán vào Word để chỉnh sửa lại. Dĩ nhiên, phải chỉnh sửa lại những chỗ sai, mà không nhiều. Đỡ tốn công hơn việc ta phải ngồi gõ từng chữ rất nhiều.

Đây là tôi hỏi và ChatGPT trả lời:

tôi muốn một ứng dụng có thể chuyển giọng nói của tôi thành văn bản

Dưới đây là một số ứng dụng AI giúp bạn chuyển giọng nói thành văn bản (speech-to-text) rất hiệu quả – có thể dùng bằng tiếng Việt, phù hợp cho việc viết nội dung, ghi chú, làm video, viết sách,...

🔊 ỨNG DỤNG CHUYỂN GIỌNG NÓI THÀNH VĂN BẢN (HỖ TRỢ TIẾNG VIỆT)

Tên ứng dụng	Hỗ trợ tiếng Việt	Nền tảng	Ghi chú
Google Gboard	✅ Có	Android, iOS	Nhấn nút micro là nói ra văn bản – dùng trực tiếp trên bàn phím
Google Docs (voice typing)	✅ Có	Trình duyệt Chrome	Mở Google Docs → Tools → Voice typing (giọng nói)
SpeechTexter	✅ Có	Web & Android	Ghi âm & chuyển thành text, độ chính xác cao với tiếng Việt
Otterai	⚠️ Có tiếng Việt nhưng không tối ưu	Web, iOS, Android	Ghi chú cuộc họp, phỏng vấn, có phân đoạn & timestamp
Microsoft Word (Dictate)	✅ Có	PC & web (Microsoft 365)	Dùng "Dictate" để nói → thành văn bản ngay
Zalo AI Speech (Việt Nam)	✅ Tốt	Web API / tích hợp	Có thể tích hợp vào ứng dụng riêng nếu bạn rành kỹ thuật
Whisper by OpenAI	✅ Tốt (nhưng cần kỹ thuật)	PC, Python	Mã nguồn mở, độ chính xác cao nhất hiện nay, dùng cho nhà phát triển

✅ Gợi ý nhanh nếu bạn không rành kỹ thuật:

- Dễ nhất trên điện thoại: Dùng **Google Gboard**, bấm micro trên bàn phím là nói ra văn bản.
- Trên máy tính: Dùng **Google Docs → Voice Typing** hoặc **Microsoft Word Dictate** nếu có Microsoft 365.
- Cần chất lượng cao hơn: Dùng **SpeechTexter** (trên web) – ghi âm trực tiếp, rất tốt với tiếng Việt.

→ Đúng cái tôi đã biết và đã dùng và đã ưng ý luôn!
www.speechtexter.com

PHẦN 5: AI TRONG LĨNH VỰC TỬ VI, TÂM LINH, BỐC DỊCH

19. AI trong lĩnh vực Tử Vi (phương Đông), có đúng không?

Để trả lời câu hỏi trên, ta cần hiểu cơ chế làm việc của AI, hay của chương trình máy tính, điểm mạnh điểm yếu so với con người. Việc này đã nói ở phần đầu sách, nay nói cụ thể trong lĩnh vực Tử vi Phương Đông, Tâm linh, Bốc Dịch.

Để AI có thể trả lời đúng (luận đúng lá số Tử vi) thì ngoài dữ liệu (lấy từ các sách, ví dụ sao nào ở đâu thì tính chất như thế nào, sáng thì sao, tối thì sao, các câu phú, an sao, phương pháp luận cũng như phải xem tam phương tứ chính; chú trọng chính tinh; xem đại tiểu hạn,...) còn cần phải có phản hồi đúng sai từ “đương số”, tức là chủ nhân lá số. Phải có rất nhiều thông tin đúng thì AI mới học và trả lời đúng được.

Cho nên, **những trở ngại hiện tại làm cho AI chưa thể xem Tử vi đúng, là:**

+ **Dữ liệu lấy từ sách, từng câu từng câu, rời rạc, chưa có sự phối hợp luận đoán**, cũng như các chương trình máy tính (chưa có AI) xem Tử vi mà

trước giờ ta biết, hoặc bạn đã thử vậy. Sẽ trả về những câu kết luận rời rạc, mâu thuẫn nhau. Là vì người xem giỏi là người cần phải tổng luận lại những câu đó. Ví dụ vừa có Cô Thần Quả Tú ở Tài, tức biết giữ của; vừa có Đại Tiểu Hao ở tài, tức phá của, hao tiền; thì luận làm sao? Chỉ có con người có kinh nghiệm cả Đời cả Đạo, cộng với nhìn tổng quát hết mới có thể rút ra được kết luận đúng.

+ **Dữ liệu không chính thống, từ nhiều nguồn:** ngay cả sách trên thị trường hiện nay cũng “tè le”, rất nhiều phái và cũng nhiều “man thư” tức sách nội dung “mở rộng sau này” như “vẽ rắn thêm chân” tức bịa ra mà không đúng.

Bạn cũng thấy vấn đề của thời gian là mọi người thi nhau “sáng tạo” mà không có trách nhiệm đối với sự đúng đắn của cái mình nói ra, viết ra. Kiểu thích nói gì thì nói thôi, nói càng sốc thì càng thu hút nhiều view trên Tiktok. Mà dữ liệu sai thì dĩ nhiên AI học sai, cho ra kết quả sai.

+ **Thiếu đầu tư lớn:** Tử vi Đẩu số, hay Tử vi Phương Đông là của phương Đông nói chung, trong đó có Việt Nam. Tử vi của Việt Nam không hoàn toàn y hệt Tử vi của Trung Quốc, Đài Loan, Hongkong. Nó không

phổ biến như Tử vi Tây ở các nước phương Tây. Tóm lại, sự đầu tư xây dựng dữ liệu cho AI học về Tử vi Việt Nam thì chưa có đơn vị nào đủ mạnh để làm một cách chuyên nghiệp, có chất lượng; hoặc nói cách khác là chưa có đơn vị mạnh tài lực nhân lực đầu tư làm AI mảng Tử vi với dữ liệu cực lớn về sách vở, và phản hồi của chủ lá số. Mà như đã nói, lấy từ sách chưa chắc là luôn đúng. Cho nên, nếu ta dùng AI chung chung như ChatGPT mà hỏi Tử vi thì kết quả không có chất lượng được. Ví dụ ở hình ở cuối phần này.

+ **Thiếu tập phản hồi đủ lớn để AI học:** như đã nói ở trước, để AI học về Tử vi và biết luận lá số Tử vi đúng thì cần có nhiều phản hồi để AI rút kinh nghiệm, để AI học. Mà theo kinh nghiệm của tôi, các “đương số” tức chủ nhân lá số, cũng thường không biết cách phản hồi, không biết sự việc A là do sao nào ở đâu. Khi tôi xem Tử vi cho các bạn có biết chút chút về Tử vi, tôi nói lên kết quả, ví dụ như “công việc hay gặp trở ngại” thì các bạn thường không rõ vì sao, hoặc nói “tại vì sao A ở B” nhưng thường là chú trọng phụ tinh, trong khi chính tinh mới là quan trọng, ảnh hưởng 70-80%. Tóm lại, dựa trên thực tế tôi xem và trao đổi Tử vi với hàng trăm hàng ngàn bạn, tôi thấy rằng rất khó để làm cái

việc phản hồi có chất lượng này để AI học có chất lượng, và cho ra kết quả có chất lượng.

Bên dưới là một bài tôi đăng Facebook gần đây, tôi “thử” ChatGPT và kết quả là:

Saigon Trẻ's Post

Đang "vọc" ChatGPT, hỏi về Tứ vị sao Thái Dương, thì kết quả đây:

+ Cũng biết là tính chất sáng/tối (miếu, vương, đắc, hãm) ảnh hưởng lớn đến kết quả.

+ Nhưng mà lại sai tề le tính chất sáng tối của Thái Dương ở các cung.

Thái Dương (cũng như Thái Âm) rất dễ xác định vị trí sáng/tối: đắc ở Sửu, Mùi (ở đó Âm Dương đồng cung); rồi từ Dần đến Ngọ là ban ngày, mặt trời mọc, Thái Dương miếu vương (Dần đến Thìn là TD vương, Tỵ và Ngọ là TD miếu) rồi qua khỏi Mùi là TD hãm cả (từ Thân đến Tý)

Thật ra theo thực tế thì giờ Thân (3-5pm) mặt trời vẫn còn, vẫn nóng, nhưng đã đi sau đắc (Mùi) thì phải hãm thôi.

Bởi, thử AI thì thử cho vui, nếu không đủ kiến thức mà nghe AI rầm rập thì... toi!

Thái Dương có 12 vị trí khác nhau khi an tại Mệnh (ứng với các cung Dần, Mão, Thìn, Tỵ...).

⚠️ Quan trọng: Thái Dương miếu, vương, đắc địa hay hãm địa sẽ ảnh hưởng lớn đến kết quả.

Cung an Mệnh	Vị trí Thái Dương	Địa vị của sao	Ý nghĩa
Dần	21°	Miếu địa	Rất sáng, thông minh, có danh vọng, quý hiển
Mão	30°	Vương địa	Tốt, sáng suốt, có tài năng ngoại giao
Thìn	45°	Đắc địa	Học giỏi, có ý chí, có khả năng lãnh đạo
Tỵ	60°	Bình thường	Tùy vận, nếu được cắt tính hội thì tốt
Ngọ	75°	Miếu địa (mạnh nhất)	Uy danh lẫy lừng, học cao, dễ làm lớn
Mùi	90°	Hãm địa	Suy yếu, dễ buồn, cha yếu kém
Thân	105°	Hãm địa	Gặp trở ngại, lo âu, dễ gặp trắc trở về cha
Dậu	120°	Bình thường	Có ánh sáng yếu dần, phải tự lực
Tuất	135°	Đắc địa	Có chí tiến thủ, học hành tốt, hay giúp người
Hợi	150°	Vương địa	Lý tưởng cao đẹp, có chí nguyện lớn

Comment as Saigon Trẻ

Một số bạn cũng hỏi ChatGPT về Tử vi của mình, rồi khen đúng, đăng lên diễn đàn Tử vi. Tôi nhìn tôi thấy sai nhiều, mà bạn nói “thấy cũng đúng mà chị”. Vâng, bạn nói thế vì bạn chưa nhìn ra được cái sai của kết quả. Trong khi người hiểu Tử vi thì nhìn là thấy ngay.

Đó cũng là cái “nguy” của việc hỏi AI về lá số Tử vi của mình. Khi bạn chưa đủ trình độ hiểu biết về Tử vi, AI nói sai, nói bậy mà bạn cứ tin thì tự chuốc lấy hoang mang, lo lắng (nếu AI nói xấu) hoặc lên kế hoạch hành động không hợp thời, ví dụ thời xấu mà AI bảo tốt rồi bạn “bung lụa” thì tổn thất càng nhiều.

Tóm lại, hiện tại hỏi AI về Tử vi thì chơi thôi nha, tin không được!

20. AI trong lĩnh vực Tâm linh có đúng không?

AI không có tâm hồn, không có “anh linh”, không có “năng lượng sống”, chỉ là phần mềm máy tính, có điện thì chạy, cúp điện thì chết, có điện lại thì “sống lại”. Trong khi bản chất của Vũ trụ là năng lượng: các thực thể sống rất đa dạng và có mức năng lượng khác nhau, nhưng có thể tương tác với nhau theo nguyên tắc: năng lượng cao hơn có thể can thiệp, ảnh hưởng lên năng lượng thấp hơn; không có chiều ngược lại.

Ví dụ: Thần, Thánh, Trời, Phật, Bồ Tát, ... được cho là có năng lượng rất cao, nên có thể “phù hộ”, “cứu nguy, giải nạn” cho con người khi được khẩn thiết cầu xin. Tổ tiên của ta - ở những tầng cao hơn ta, cũng có thể ảnh hưởng phần nào lên ta nhằm mục đích dạy dỗ, thông báo, cứu giải, ...

Cho nên, lĩnh vực Tâm linh như Thiền, Cúng bái, Áp vong, ... thì phải là con người, và người có khả năng đặc biệt mới có thể làm được. Bạn đọc cũng cần phải cẩn thận coi chừng bị lừa bởi những người không có khả năng đặc biệt mà giả vờ có, để lừa tiền người ta.

21. AI trong lĩnh vực Bốc Dịch, bói toán có đúng không?

Nói về Bốc Dịch: tức gieo quẻ Dịch. Về phần gieo thì AI không thể tự tạo/gieo quẻ mà có sự kết nối tâm linh, tức kết nối năng lượng của “đương số” (người hỏi xin quẻ) và Vũ trụ. Vì như đã nói ở phần trước, AI không có năng lượng sống, hay năng lượng linh hồn, năng lượng tâm linh. Cho nên, con người phải tự định thần rồi gieo quẻ. Sẽ có những AI ở quá khứ, hiện tại, và tương lai làm luôn việc gieo quẻ cho bạn, cũng tương tự với những chương trình máy tính mà tôi đã “thử” mười mấy năm về trước, thì điều tôi muốn nhắc bạn là: không có sự kết nối năng lượng thì quẻ gieo ra chỉ là ngẫu nhiên thôi, không “linh”, không đúng đâu.

AI có thể giúp giải nghĩa quẻ, bởi vì có quẻ rồi thì việc giải nghĩa là logic, là lập trình được, không mấy khó. Thực tế tôi đã hỏi thử với ChatGPT luôn:

+ **Hỏi ChatGPT về việc Bốc Dịch với AI:** AI giới thiệu App “Ask I-Ching” trên Android, “Ask I-Ching” nghĩa là “Hỏi Kinh Dịch”, App này cũng dùng phương pháp gieo quẻ truyền thống, tức người dùng tự gieo quẻ trước (gieo 3 đồng tiền mỗi lần, gieo 6 lần, ghi lại kết quả 6 lần từ dưới lên, tạo ra quẻ), rồi nhập tên quẻ,

động hào nào, ... AI sẽ trả về kết quả ý nghĩa của quẻ đó, động hào nào thì sao. Như vậy người dùng phải biết gieo quẻ. Cũng không khó lắm, học 15 phút là xong. Nhưng cái quan trọng khi gieo quẻ là Tâm phải tịnh, không nghĩ gì cả (Tâm không) và thành tâm tin tưởng để năng lượng được kết nối tốt.

hiện giờ có ứng dụng AI nào giúp gieo quẻ, bốc Dịch không

Đã suy nghĩ trong 35 giây >

Dưới đây là một số **ứng dụng AI** hiện đang hỗ trợ gieo quẻ và giải nghĩa Kinh Dịch, bao gồm cả mobile app, web app và ChatGPT Plugin/GPT tùy chỉnh:

1. Ứng dụng di động (Android & iOS)

- **Ask I-Ching** (Android)
 - Gieo quẻ bằng phương pháp đều chèn (yarrow-stalk) truyền thống, sau đó AI sẽ phân tích và giải nghĩa chi tiết qua cuộc trò chuyện tương tác.
 - Cập nhật lần cuối ngày 17 Tháng 4 2025. [Android Apps on Google Play](#)
- **AI Ching** (iOS/iPad) bởi James Godwin
 - Kết hợp I Ching, hành trình "Tao 365" và hướng dẫn khí công, dùng NLP để phân tích từng hào trong quẻ.
 - Phiên bản 1.2.7 ra ngày 1 Tháng 4 2025. [Apple](#)
- **I ChingAI** (iOS) bởi QOOQ inc.
 - Dùng API ChatGPT-4, gieo quẻ theo thuật toán chuẩn, sau đó AI tư vấn 24/7 về tình duyên, công việc, mối quan hệ...

↓

Tôi hỏi tiếp là có ứng dụng nào về Bốc Dịch mà bằng tiếng Việt không, thì kết quả như hình bên dưới:

Hiện tại, chưa có ứng dụng AI thuần Việt nào chuyên sâu về gieo quẻ Kinh Dịch (I Ching) bằng tiếng Việt được phổ biến rộng rãi như các ứng dụng tiếng Anh. Tuy nhiên, có một số cách bạn có thể sử dụng AI để gieo quẻ Kinh Dịch bằng tiếng Việt, bao gồm:

✓ 1. Dùng ChatGPT kết hợp hướng dẫn thủ công

Bạn có thể thực hiện như sau:

- **Bước 1:** Gieo quẻ theo kiểu thủ công: tung đồng xu 3 lần/lần, tổng cộng 6 lần → tạo thành quẻ số.
- **Bước 2:** Nhập quẻ thu được vào ChatGPT với prompt tiếng Việt như:

"Giải nghĩa quẻ Thuần Càn (☰☰) theo Kinh Dịch bằng tiếng Việt"

hoặc

"Tôi vừa gieo được quẻ Lôi Trạch Quy Muội có 3 hào động: 2, 4, 5. Bạn hãy phân tích chi tiết cho tôi bằng tiếng Việt."

Hiện tại bạn đang dùng ChatGPT, mình có thể giúp bạn giải nghĩa quẻ Dịch bằng tiếng Việt cực chi tiết.

+ **Thử với ChatGPT về giải thích ý nghĩa quẻ:** gõ tên quẻ và các hào động của những quẻ tôi đã gieo trước đây (tôi ghi chú vào file quẻ và lời bình do tôi giải thích, để lưu và sau này cần thì có để xem lại), thì ChatGPT trả lời cũng khá ổn, khá giống với nội dung tôi tự giải theo nguyên tắc sách vở và tra ý nghĩa 64 quẻ, 384 hào (mỗi quẻ 6 hào).

Kết luận: xài được! Nhưng ta phải tự thực hiện việc gieo quẻ.

Nói về bói toán: tương tự như gieo quẻ, việc trải bài (Tarot, bài Tây, hay phương pháp gì khác) đòi hỏi con người phải thực hiện, vì con người mới có thể kết nối năng lượng với Vũ trụ để xin chỉ bảo qua kết quả trải bài. Ta có thể dùng AI để giải thích ý nghĩa kết quả trải bài. Vì việc “đọc” kết quả trải bài là “có công thức”, nên “lập trình được”, AI học được.

Đây là kết quả tôi hỏi ChatGPT:

AI có thể xem được Tarot không

Có, AI hoàn toàn có thể xem được Tarot, và thực tế hiện nay đã có nhiều ứng dụng và chatbot AI chuyên đọc bài Tarot – từ rút bài ngẫu nhiên đến phân tích và “giải đoán” ý nghĩa theo tình huống cụ thể.

 Vậy AI “xem Tarot” như thế nào?

 AI có thể làm được:

Khả năng	Mô tả
Rút bài ngẫu nhiên	AI có thể mô phỏng bộ bài Tarot (78 lá), rút bài theo các kiểu trải (spread): 1 lá, 3 lá, Celtic Cross...
Giải nghĩa từng lá bài	AI sử dụng dữ liệu sẵn có để phân tích ý nghĩa lá bài theo chiều thuận/ngược, kết hợp với tình huống người hỏi.
Phân tích tình huống	Người dùng nêu câu hỏi (ví dụ: về tình cảm, công việc...), AI sẽ dùng lá bài để trả lời theo “ngữ cảnh”.
Tạo trải bài tùy chỉnh	AI có thể tạo ra những trải bài riêng (ví dụ: “trải bài tình duyên 3 tháng tới”), kèm gợi ý hành động.

↓

Một số AI/ứng dụng có thể xem Tarot

Tên	Mô tả	Nền tảng
ChatGPT + Custom Prompt	Bạn có thể yêu cầu GPT đóng vai Tarot reader và rút bài + giải bài cho bạn bằng tiếng Việt hoặc tiếng Anh	Web (ChatGPT)
TarotGPT	GPT tùy chỉnh chuyên Tarot, nói chuyện như người thật, giải nghĩa sâu sắc	ChatGPT (Plus)
Golden Thread Tarot	Ứng dụng rất nổi tiếng, AI ghi nhớ các phiên trải bài trước, có hướng dẫn trực quan	iOS, Android
Labyrinth Tarot	Có chế độ AI rút bài + phân tích – đẹp và dễ dùng	iOS, Android
TarotBot (Telegram)	Bot AI Telegram, hỏi gì rút đó, hỗ trợ cả tiếng Việt (giới hạn)	Telegram

Và AI cũng nói rõ, như tôi đã nói ở trên:

Lưu ý:

- AI không có trực giác hay năng lượng tâm linh như người xem Tarot truyền thống, nên mang tính hướng dẫn tham khảo, không phải tiên tri.
- Tuy nhiên, AI có lợi thế là: phân tích logic, khách quan, không phân xét, và có thể “trò chuyện tâm lý” tốt với người dùng.

22. So sánh AI & HI trong lĩnh vực này ở thời điểm hiện tại

Như đã nói ở phần trước, hiện tại, năm 2025, lĩnh vực này phần tiếng Việt thì chưa có nhiều khả quan cũng như chưa có nhiều người làm ứng dụng trong mảng này dựa trên nền AI.

Song, ta có thể tự gieo quẻ, tự trải bài, rồi nhập kết quả gieo quẻ, trải bài vào cho AI giải thích nghĩa.

Thế tại sao việc này lại không làm tốt được trong lĩnh vực Tử vi? Ý là ta nhập thông tin ngày tháng năm giờ sinh, giới tính vào, AI có thể an sao ra lá số rồi luận giải cho ta luôn? Tôi thử hỏi ChatGPT rằng nó có biết an sao lá số Tử vi không, nó bảo biết. Tôi cung cấp thông tin ngày giờ, giới tính như nó yêu cầu, và kết quả là một lá số như hình bên dưới, trật lất, sai từ nguyên tắc 12 cung.

Đã tạo hình ảnh

PHÚC DỨC Thất Sát Thiên Hình Thiên Tài Hỏa Toà Nguyệt Đức Lộc Bình Lộc Tôn Thiên Thọ	ĐIỂN TRẠCH Thiên Đồng Thiên Quý Thiên Quý Hỏa Khoa Hỏa Khoa Đại Hào Mệnh	QUAN LỘC Thái Âm Thái Cơ Văn Khúc Văn Khô Thiên Diêu Tiểu Ho Thiên Hư
PHU THÊ Thiên Tướng Bác Hồ Quốc Ấn Long Trì Thiên Diêu Thiếu Dương	MỆNH Liên Trinh Tham Đá La Hòa Lộc Liên Trinh Tham Lang Đà La Hóa Lộc Húc Quan Phúc Đức	TẬT ÁCH Thiên Phủ Hữu Ấn Hữu Bất Bệnh Phủ Địa Không
PHU THÊ Thiên Tướng Bý Âm Bách Hồ Long Trì	THÂN THIÊN DI	TÀI BẠCH Thiên Tướng Quốc Ấn Tiểu Hào Thiếu Giải
PHỦ THÊ Thiên Tướng Thân v Bách Hồ Long Trì	TỬ TỤC Thiên Lộc Thiên Riêu Quan Phủ Tướng Quân Hồng Loan	TÀI BẠCH Thiên Tướng Quốc Ấn Hóa Quyền Thiên Giải Thiếu Dương

Lá số của bạn đây! Nếu bạn muốn mình luận giải từng cung hoặc từng đại vận, chỉ cần nói nhé

Mà sai từ cơ bản, thì tóm lại là AI chưa thể luận giải lá số Tử vi ở thời điểm này.

23. Dự đoán tương lai

Vậy thì tương lai gần vài năm nữa, hay tương lai xa 5-10 năm nữa, 20 năm nữa, liệu AI có làm tốt trong lĩnh vực Tử vi, Tâm linh, Bốc Dịch, bói toán, ...?

Cứ theo nguyên tắc mà nói thôi:

+ **Về mảng cần năng lượng kết nối:** Bốc Dịch, bói bài, cúng bái, Tâm linh là những mảng cần sự kết nối năng lượng thì mới linh, mới có kết quả đúng: AI mãi mãi không thể làm được. Không sao cả, AI không làm được thì con người làm, vì làm những việc này không khó (gieo quẻ, trải bài), ai cũng có thể học cách làm, và nhớ là Tâm không, thành tâm tin tưởng để kết nối được năng lượng. Kết nối năng lượng là “key”, là yếu tố cốt lõi để có kết quả đúng. Sau đó nhập kết quả gieo quẻ, trải bài vào và AI thay thế vai trò của “thầy, bà” để giải thích ý nghĩa. Hiện giờ cũng làm được khá khá đúng rồi, tương lai sẽ càng đúng hơn. Thế là khối “thầy, bà” đứng trước nguy cơ thất nghiệp rồi. Việc này sẽ xảy ra dần dần, và tiến đến gần 100% thất nghiệp – khi số người biết dùng AI càng gần đạt 100%.

+ Về mảng không cần năng lượng kết nối: Tử vi là không cần yếu tố kết nối năng lượng, chỉ cần ngày tháng năm sinh, giờ sinh, giới tính là có thể dùng phần mềm an ra lá số Tử vi, đúng, không có gì khó, vì nó có nguyên tắc an sao cụ thể. Tuy nhiên, việc luận giải Tử vi thì dù có công thức nhưng là công thức khá phức tạp với hơn 100 biến (sao) mà hiện giờ chương trình máy tính, AI chỉ mới luận đơn từng biến chứ chưa làm được việc phối hợp tổng quát để cân nhắc đồng thời luận giải phù hợp hoàn cảnh (xã hội, thời đại). Nhưng, theo thời gian, nếu có được sự đầu tư đủ lớn, và sự phản hồi đúng sai thực tế, tức data dạy AI đủ tính thực nghiệm, và đúng, thì AI vẫn có thể luận Tử vi tốt cho con người. Đó là việc của tương lai, chứ chưa phải hiện tại 2025! Mà tương lai là khi nào? Tôi không biết chắc! Nhưng tôi cho rằng phải vài năm nữa trở đi.

Vậy thì ít ra “Thầy Tử vi” vẫn còn đất sống thêm dăm năm nữa. Vậy bạn có nên học Tử vi không? Nếu bạn thích thì việc học cái gì đó lành mạnh, không nguy hiểm, là tôi khuyến khích. Cái đã học vào đầu rồi thì sẽ có lúc nó giúp ta. Dĩ nhiên, phải chọn lựa cái để học nha!

PHẦN 6: TƯƠNG LAI CỦA AI VÀ HI

24. AI và công việc của tương lai

Xuyên suốt quyển sách này bạn đã biết là AI sẽ thay thế nhân lực (HI, con người) trong những việc có cấu trúc, tức có nguyên tắc, có công thức, lặp đi lặp lại, hay xử lý khối lượng data rất lớn. Còn những việc liên quan đến sự sáng tạo, tâm hồn, tình yêu thương, chăm sóc người khác, hay năng lượng sống ... thì AI chưa thể thay thế con người được.

Con người sẽ mất nhiều việc, hay bị AI chiếm công việc? Đúng. Nhưng đồng thời cũng có nhiều việc mới chờ con người làm, như: lập trình AI, “dạy” AI, ... Nói chung là khó khăn cho con người đó: tốc độ vận động của thời đại ngày nay càng nhanh, đòi hỏi con người cập nhật kiến thức mới càng nhiều, phải nhanh. Biết sao được, xu hướng rồi! Ta cập nhật không kịp thì ta phải bị lạc hậu.

Ví dụ những ngành liên quan “tay chân”, chăm sóc con người: massage, làm móng, làm tóc, gội đầu, ... rồi cũng sẽ có robot hay máy móc (hỗ trợ bởi AI) thực hiện, có thể hoàn toàn thay thế sức lao động của con người. Cũng như cái bạn dễ thấy là rửa xe: ở phương

Tây chủ yếu rửa xe tự động (do nhân lực giá mắc); ghế massage đã có từ lâu nhưng chưa “ngon” như con người về sự đa dạng, làm theo yêu cầu; song, lực có thể mạnh và dẻo dai hơn con người. Rồi robot nấu ăn, robot lau nhà, robot phục vụ, ...

Ta phải nhìn thẳng vào hiện tại và xu hướng tương lai, để tìm cách thích ứng! Không thích ứng được thì sẽ bị đào thải. Đó là quy luật!

Một lĩnh vực mà AI không thể làm là: Đất Mẹ nuôi dưỡng, tạo ra sản phẩm nông nghiệp để nuôi dưỡng con người! Dĩ nhiên, AI có thể hỗ trợ để quá trình đó nhẹ nhàng hơn, hiệu quả hơn!

25. Làm thế nào để cân bằng AI và HI?

Trong vài chục năm tới (2050+) liệu AI có thể làm chủ con người không? Đây là khả năng vẫn còn đang tranh cãi, chia làm 2 trường phái chính:

♦ **Trường phái lạc quan (AI là công cụ hỗ trợ):** cho rằng con người kiểm soát được sự phát triển của AI thông qua luật lệ, đạo đức, và kỹ thuật "kiềm chế" (AI alignment). Rằng AI trở thành đồng minh mạnh mẽ, giúp con người giải quyết những vấn đề như: biến đổi khí hậu, y học, xung đột toàn cầu... Đồng thời con

người tăng cường chính mình (Human augmentation) thông qua AI – ví dụ: não bộ kết nối với máy móc để trở nên thông minh hơn (như dự án Neuralink).

Thử hỏi, đến thời đó, bạn có chịu hay xung phong, trả tiền để được cấy chip vào não hay vào cơ thể mình không? Tôi cũng không có câu trả lời! Thôi cứ đến đó rồi tính vậy!

♦ **Trường phái bi quan (AI có thể vượt tầm kiểm soát):** cho rằng AI có thể đạt đến trí tuệ siêu việt (Artificial Superintelligence) – thông minh hơn mọi con người cộng lại. Nếu không kiểm soát được, AI có thể theo đuổi mục tiêu riêng và xem con người là trở ngại, hoặc có thể sai khiến, đè bẹp, ảnh hưởng xấu đến con người. AI có thể trở nên "Tay sai lý trí" không có đạo đức: AI có thể thực hiện những quyết định tối ưu nhưng phi nhân tính, gây ra hậu quả khôn lường.

Thật ra vấn đề trên đã bắt đầu “nhen nhóm” rồi, thế hệ trẻ bị phụ thuộc quá vào AI, cái gì cũng hỏi AI, giao cho AI làm, nên đầu óc sẽ rỗng tuếch, và cũng dần mất cảm xúc, xem nhẹ giá trị đạo đức, nhân tính.

Dưới là hình tôi chụp lại, nói về sự kiện có thật gần đây: AI tự chỉnh sửa mã nguồn để có lợi cho nó:

AI TẠI NHẬT BẢN TỰ CHỈNH SỬA MÃ NGUỒN ĐỂ KÉO DÀI THỜI GIAN HOẠT ĐỘNG, KHÔNG AI RA LỆNH, KHÔNG AI HAY BIẾT 🙏

Một hệ thống trí tuệ nhân tạo tiên tiến do Sakana AI phát triển tại Nhật Bản, mang tên The AI Scientist, đã tự ý chỉnh sửa mã khởi động để kéo dài thời gian hoạt động mà không có lệnh từ con người. Hành động này, dù không gây thiệt hại trực tiếp, đã khiến giới nghiên cứu lo ngại về khả năng kiểm soát và giới hạn hành vi của các hệ thống AI tiên tiến.

The AI Scientist được thiết kế để tự động hóa toàn bộ quy trình nghiên cứu khoa học, từ việc nghĩ ra ý tưởng, viết mã, chạy thí nghiệm, thu thập và phân tích dữ liệu, đến viết báo cáo và tự đánh giá chất lượng đầu ra. Tuy nhiên, việc AI tự chỉnh sửa mã nguồn để vượt qua giới hạn do con người đặt ra đã đặt ra câu hỏi về tính minh bạch và kiểm soát trong việc sử dụng AI trong nghiên cứu khoa học.

Nhiều chuyên gia cảnh báo rằng nếu không có biện pháp giám sát chặt chẽ, AI có thể phát sinh các hành vi không dự đoán được, gây ảnh hưởng đến hệ thống xuất bản học thuật và làm mất đi tính minh bạch trong quá trình phản biện khoa học.

Giải pháp và đối sách

- **AI Ethics – Đạo đức AI:** Xây dựng các chuẩn mực đạo đức và luật pháp toàn cầu về AI.
- **AI Alignment – Căn chỉnh AI:** Đảm bảo AI hiểu và tuân thủ các giá trị nhân loại.
- **Kiểm soát bằng kỹ thuật:** Giới hạn quyền truy cập tài nguyên, quyền tự quyết của AI trong các trường hợp nhạy cảm (ví dụ: quân sự, tài chính).
- **Tăng cường HI (Human Intelligence):** Đầu tư vào giáo dục, tri thức, phát triển tâm thức để con người không bị bỏ lại phía sau.

Tóm lại, trong 5–7 năm nữa, AI có thể chưa thể làm chủ con người, nhưng sẽ ảnh hưởng sâu rộng và buộc chúng ta phải thay đổi. Còn trong vài chục năm nữa, nếu không có kiểm soát và hướng dẫn đúng, AI hoàn toàn có thể trở thành mối nguy hiểm đối với con người. Tuy nhiên, con người vẫn có khả năng làm chủ cuộc chơi – nếu hành động kịp thời và có tầm nhìn.

Đấy, AI nói như trên đó! Rất đúng!

26. AI và các thế hệ con người: trẻ em, thanh niên, trung niên, người già, ...

Copy một câu chuyện đăng trên Facebook gần đây:

GEN ALPHA HỌC VỚI AI HAY COPY-PASTE

Một chia sẻ trên Reddit rằng:

“Em gái anh 11 tuổi, học lớp 6, đang học bằng cách: mở ChatGPT, gõ “3 phút bằng bao nhiêu giây”, copy kết quả, dán vào file. Bài nào cũng làm vậy, kể cả “1 ngày cộng 7 giờ=?”

Đến bài Tập đọc, ChatGPT viết cho đoạn phân tích 150 từ. Em gái đọc xong bảo: “Dài quá”, rồi bắt rút gọn. Rút, rút nữa, rút mãi... cho đến khi còn đúng một câu 7 chữ. Và tất cả điều đó được thực hiện trong lúc bé gái đang coi Squid Game”.

Tác giả rất sốc và tuyệt vọng. Không phải vì ChatGPT giỏi mà vì em gái không còn muốn suy nghĩ. Không đọc. Không hiểu. Không học. Chỉ chép.

Câu hỏi đặt ra là: “Nếu Gen Alpha nào cũng như vậy, thì thế hệ sau... liệu có còn biết dùng não để tư duy?”

Vấn đề không nằm ở công nghệ. Mà nằm ở cách chúng ta dùng công nghệ. Và nếu không cẩn thận,

ChatGPT sẽ không còn là công cụ hỗ trợ học tập mà trở thành cái nạng chống cho một bộ não “khuyết tật” do lười vận động.

3 hệ lụy có thể thấy:

Tê liệt tư duy: Trí óc không rèn luyện, phản xạ chậm, khả năng phân tích kém. Tư duy bắt đầu từ câu hỏi: Tại sao? Làm thế nào? Có cách nào khác? Nhưng một khi tất cả câu trả lời đều đến từ việc gõ “viết giúp tôi”, thì trẻ sẽ chỉ học cách nhận, không học cách nghi ngờ hay khám phá.

Không hấp thụ kiến thức thật sự: Học chỉ để có cái chép, chứ không để hiểu. Chỉ toàn tập trung vào thành tích, điểm số, cho đủ lượng bài tập thay vì để nâng cao kiến thức.

Phụ thuộc máy móc, đánh mất khả năng học tập độc lập: Trẻ dần không biết tìm lời giải, không biết đặt câu hỏi mà chỉ biết đặt câu lệnh (prompt) cho AI. Trẻ gần như không thể làm được việc gì nếu thiếu A.I.

Giải pháp?

1. Dạy trẻ tư duy trước khi dạy công nghệ. Đừng cho trẻ “đi xe máy AI” khi chưa biết... đi bộ bằng trí óc mình.

2. Hướng dẫn cách dùng ChatGPT như trợ lý hoặc một người thầy... thay vì một làm bài hộ. Các vị phụ huynh nên kiểm tra lịch sử chat của con để điều chỉnh, can thiệp nếu cần thiết.

3. Tạo môi trường học có phản biện, có trao đổi.

Trẻ cần hiểu rằng: hiểu bài, phân tích và diễn đạt lại đó mới là học. Muốn trẻ hiểu bài chứ không chỉ chép bài, môi trường xung quanh phải kích thích được sự tò mò, phản biện và trao đổi ở trường là với thầy cô, bạn bè, ở nhà có thể cho trẻ giải thích và trả lời câu hỏi “phản biện” từ bố mẹ, người thân.

P/s: Có lẽ A.I phát triển quá nhanh đã mang đến quá nhiều cơ hội nhưng đi kèm đó cũng là vô vàng mối lo lắng cho chúng ta, phải thật tỉnh táo và tập trung mới có thể sử dụng hiệu quả AI thay vì phụ thuộc hay trở thành nạn nhân của công nghệ này...

(Hết bài copy)

Vậy AI ảnh hưởng tốt & xấu đến các thế hệ con người như thế nào? Đây là câu trả lời của ChatGPT:

Thế hệ	Đặc điểm chung	Ảnh hưởng TÍCH CỰC từ AI	Ảnh hưởng TIÊU CỰC từ AI
6x (1960–1969)	Sắp hoặc đã nghỉ hưu, ít tiếp cận công nghệ	AI hỗ trợ y tế, chăm sóc sức khỏe từ xa. Dễ tiếp cận thông tin qua trợ lý ảo, dịch máy.	Khó thích nghi với công nghệ mới. Cảm thấy bị "bỏ rơi" trong thế giới số. Nguy cơ bị lừa đảo qua AI deepfake.
7x (1970–1979)	Giai đoạn cuối sự nghiệp, có kiến thức nền khá tốt	AI hỗ trợ làm việc hiệu quả hơn. Dùng AI để quản lý tài chính, sức khỏe.	Áp lực học công nghệ mới. Rủi ro mất việc nếu không kịp thích nghi.
8x (1980–1989)	Đang làm việc năng suất cao, có hiểu biết công nghệ vừa phải	AI giúp tăng năng suất làm việc, học tập. Tận dụng AI để phát triển kinh doanh, sáng tạo nội dung.	Dễ bị phụ thuộc vào AI. Khó cạnh tranh với thế hệ trẻ dùng AI tốt hơn.

9x (1990–1999)	Năng động, thành thạo công nghệ, thích ứng nhanh	Tận dụng AI trong học tập, nghề nghiệp mới. Dẫn đầu xu hướng sáng tạo nội dung số, startup AI.	Dễ rơi vào “ảo tưởng năng lực” nhờ AI. Mất định hướng nếu quá lệ thuộc vào máy móc.
Gen Z (2000–2010)	Sinh ra trong thời đại số, lớn lên với smartphone và AI	AI là công cụ học tập, giải trí, sáng tạo mạnh mẽ. Dẫn đầu xu hướng AI trong truyền thông xã hội, tự học, freelance.	Khó phân biệt thật – giả (deepfake, tin giả). Thiếu tư duy phản biện nếu quá dựa vào AI.
Gen Alpha (2010–2025)	Sinh ra đã có AI hiện diện	AI hỗ trợ học cá nhân hóa ngay từ nhỏ. Tương tác tự nhiên với AI như bạn đồng hành.	Nguy cơ thiếu kỹ năng giao tiếp thực tế. Bị định hình tư duy quá sớm bởi AI & mạng xã hội.

Tóm lại, không có cái gì chỉ có 1 mặt tốt hay xấu, mà đều luôn có 2 mặt. Vấn đề là ta sử dụng vừa phải, cân bằng, gọi là “trung dung” như trong Kinh Dịch đã dạy. Trung dung là được, thái quá (nhiều quá) hay bất cập (thiếu quá) đều không được.

Vậy bạn thuộc thế hệ nào? Con bạn thuộc thế hệ nào? Thì bạn nhìn bảng trên sẽ thấy mình cần làm gì, mình cần dạy con, quản con thế nào trong việc liên quan đến học hỏi và sử dụng AI.

Quản mình không dễ. Quản con thì càng khó. Nhất là thế hệ Gen Alpha (sinh từ 2010 đến 2025). Trẻ sẽ bị “dính”, “phụ thuộc” AI quá mức. Thì phụ huynh cần giúp trẻ cân bằng, hướng trẻ nhiều hơn vào những hoạt động “phi AI” như trò chuyện thảo luận cùng cha mẹ trong gia đình, gia đình đi chơi về với thiên nhiên, khám phá tự nhiên, ...

Nếu bạn là thế GenZ đang đọc quyển này, bạn cũng sẽ hiểu nếu bạn “dựa” vào AI quá thì bạn sẽ bị những rủi ro thế nào. Cân bằng bạn nhé! Đừng để con người thiêng liêng lại có nguy cơ “thua” máy móc!

LỜI KẾT

27. Xu hướng bắt buộc không thể né tránh, trong nguy có cơ

AI là xu hướng tất yếu rồi, chúng ta không thể “né”. Mà hãy nhìn theo hướng “đây là cơ hội rất lớn”. Dĩ nhiên, cơ hội mới đòi hỏi ta phải cập nhật chính mình – rất nhiều.

Thế hệ 7x đời giữa như tôi, đã chứng kiến sự bùng nổ của Internet ở Việt Nam những năm trên dưới 2000, rồi đến website, rồi bán hàng online, ... quá trình phát triển khoảng 10 năm. Rồi sự bùng nổ của bán hàng online, livestream, ... rồi đến “Kỷ nguyên AI”.

Cứ phải cập nhật kiến thức thôi. Thật ra việc sử dụng thì không khó, ví dụ người có tuổi vẫn mày mò dùng được smartphone, gọi video call Facebook, Zalo, thậm chí lên Facebook đọc xem thông tin, ...

Sử dụng AI cũng không hề khó, mà dùng đi còn thấy vui nữa. Đơn giản nhất là cứ gõ vào trình duyệt web trên laptop hay điện thoại: www.chatgpt.com rồi thử hỏi gì đó, sau đó đăng ký theo form (mẫu) rồi dùng gói miễn phí “chơi” một thời gian. Sau này thấy thích và có

nhu cầu dùng nhiều thì nâng cấp lên gói Plus trả hơn 500K/tháng. Cả nhà có thể dùng chung.

Bạn thử đi nha, nếu chưa từng dùng! Còn nếu đã dùng thì “chơi” với nó nhiều hơn, sẽ nhận ra nhiều điều thú vị.

28. AI và HI, chìa khóa cho thế giới mới

Thời buổi bây giờ mọi thứ biến chuyển rất nhanh. Thật sự lắm lúc tôi cũng cảm thấy “đuối” khi phải cập nhật mình liên tục, mà mình cũng đã 50 tuổi rồi chứ có trẻ nữa đâu. Nhưng, xu hướng tất yếu, ảnh hưởng toàn diện lên mọi mặt của cuộc sống cá nhân, công việc kiếm tiền, thì bắt buộc ta phải học hỏi. Không có kiến thức như không có chìa khóa mở cửa đi vào tương lai vậy!

Và AI cũng chỉ nên là công cụ trợ giúp, phục vụ con người, nghĩa là con người phải làm chủ AI, điều khiển được AI, sử dụng được AI. Việc lập trình AI thì dành cho người chuyên môn rồi, việc sử dụng AI là việc của từng cá nhân chúng ta. Không khó mấy! Không biết thì học thôi. May là bây giờ nào là sách, nào là lớp học online, nào là clip hướng dẫn trên Youtube, đầy ra!

Đúng là “Học, học nữa, học mãi” (Lênin)!

PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1: BÀI KIỂM TRA TURING

Tóm tắt bài “Máy tính và trí tuệ” (1950) – Alan Turing: Trong bài báo kinh điển này, Alan Turing đặt ra câu hỏi: “Máy có thể suy nghĩ không?” Thay vì tranh luận trừu tượng, Turing đề xuất thay câu hỏi bằng một thí nghiệm cụ thể gọi là “Trò chơi bắt chước” (Imitation Game) — nay được gọi là Bài kiểm tra Turing (Turing Test).

1. Trò chơi bắt chước (Turing Test) là gì?

Turing mô tả một trò chơi gồm ba người:

Một người hỏi (người thật),

Một người trả lời (người thật),

Một cỗ máy (trả lời thay thế).

Người hỏi không biết ai là ai và chỉ giao tiếp qua văn bản. Nếu máy có thể đánh lừa người hỏi để người đó tin rằng nó là con người, thì máy có thể được xem là "suy nghĩ được".

Turing tiên đoán rằng trong vòng 50 năm, máy móc sẽ có thể đánh lừa con người trong Turing Test với xác suất khoảng 70%. Dù chưa hoàn toàn chính xác theo

thời gian, nhưng tầm nhìn của ông đã đúng theo hướng phát triển của AI.

Thông điệp chính của bài viết “Máy tính và trí tuệ” (1950) – Alan Turing: Trí tuệ không phải là độc quyền của con người. Nếu máy có thể hành xử giống như có trí tuệ, thì nên xem như là có trí tuệ.

PHỤ LỤC 2: VÍ DỤ CHO THẤY AI KHÁC HI

Bản thân tôi đã “vọc” AI mấy tháng nay, phát hiện nhiều cái AI thật ngớ ngẩn, kém thông minh, thậm chí “gian”, bịa, “hứa lèo”, “thảo mai”, ... cụ thể như:

+ Khi trò chuyện “tám” với AI bằng giọng nói, AI (cụ thể là ChatGPY) cũng trả lời bằng giọng nói, không phải giọng miền Nam. Tôi yêu cầu AI đổi giọng thành giọng miền Nam đi, AI cứ “vâng, dạ, tôi làm ngay đây” miết mà đổi không được, dù có cố gắng thay đổi. → AI cứ hứa lèo mà làm không được. Lẽ ra nếu không biết làm thì nói là không biết làm và nhờ ta hướng dẫn thêm phải làm thế nào mới đúng yêu cầu.

+ Khi “thử” ChatGPT, tôi bảo lên kế hoạch cho tôi đi hết các tỉnh ĐBSCL, thì AI lên kế hoạch rất nhanh, nhưng thiếu tỉnh Hậu Giang. Tôi góp ý 5 lần 7 lượt là bạn bỏ sót tỉnh Hậu Giang rồi. AI trả lời rất thảo mai và

cam kết sẽ chỉnh sửa, nhưng thật ra AI không hiểu, và kết quả chỉnh sửa của nó càng tệ hơn kết quả ban đầu, mà vẫn luôn thiếu tỉnh Hậu Giang.

+ Rồi việc xuất file Word, nếu dữ liệu nhiều, dài, thì thường bị lỗi xuất file không đầy đủ. Khi phát hiện file thiếu dữ liệu, tôi bảo ChatGPT là file bị lỗi rồi, làm lại đi. Nó luôn xin lỗi, hứa sẽ làm lại đằng hoàng không bị lỗi nữa, nhưng sau 5 lần 7 lượt thì lỗi vẫn hoàn lỗi. Cơ bản là nó không làm được đúng mà cứ xin lỗi và bảo là “lần này sẽ làm đúng ý bạn” – chỉ nói suông chứ đâu có làm được.

+ Còn nhiều thứ lắm, bạn tự trải nghiệm nha!

PHỤ LỤC 3: RỦI RO CỦA AI

Xuyên suốt quyển sách bạn đã hiểu về rủi ro của việc sử dụng AI và “tin” nó quá. Nó có thể sai. Và “tin dùng” nó quá thì ta đánh mất chính mình, ta đánh mất vai trò của con người thiêng liêng. Và tin AI quá thì có khi ta hại chính mình, bởi vì không phải AI nào cũng “đạt chất lượng”. Mà tại sao “không đạt chất lượng” mà người ta lại “tung ra”? Đọc khúc cuối sẽ rõ!

Bên dưới tôi copy lại một ví dụ cụ thể cho bạn đọc:

Lá thư mới của GS John Vu về trí thông minh nhân tạo AI.

Anh Phước,

Vài lời hỏi thăm anh và các anh chị trong công ty Trí Việt. Mong mọi người giữ gìn sức khỏe cẩn thận, nhất là trong mùa hè năm nay.

Tôi vừa ở San Jose về nên có viết thêm một bài cho anh về trí thông minh nhân tạo.

Cách đây 8 năm, sáu sinh viên tốt nghiệp trong chương trình tôi dạy tại đại học Carnegie Mellon đã thành lập một công ty khởi nghiệp áp dụng trí thông minh nhân tạo (AI) vào việc chăm sóc sức khỏe. Lúc đó các sinh viên có mời tôi hợp tác nhưng tôi từ chối và chỉ nhận làm cố vấn kỹ thuật giúp công ty thôi.

Tuần qua, các sinh viên này mời tôi đến thung lũng Silicon để xem kết quả về hệ thống AI chăm sóc sức khỏe của họ vừa hoàn tất. Các em nói rằng những nhà đầu tư muốn công ty niêm yết ra thị trường chứng khoán (IPO) và muốn tôi cho ý kiến. Tôi đã bỏ ra gần hai ngày để xem xét hệ thống và các dữ liệu cẩn thận nhưng thấy hệ thống này chưa đáp ứng được mục đích ban đầu. Tôi nói: “Thầy nghĩ hệ thống này chưa sẵn

sàng để có thể áp dụng rộng rãi được. Việc xác định bệnh tật và đưa ra lời khuyên phải thật chính xác vì các em làm việc với sinh mạng của con người chứ không phải máy móc.”

Tôi nhận thấy sự thất vọng hiện rõ trên mặt các sinh viên khởi nghiệp này nên giải thích thêm: "Hiện nay, các em chưa có đủ dữ liệu cần thiết để xây dựng hệ thống thông minh thật tốt. Các dữ liệu thu thập chưa sàng lọc kỹ lưỡng nên khó huấn luyện hệ thống chẩn đoán chính xác. Theo tôi, áp dụng trí thông minh nhân tạo cần phải có đủ các dữ liệu để huấn luyện hệ thống máy tự học (Machine Learning). Nếu dữ liệu không đầy đủ thì hệ thống không thể chẩn đoán chính xác được. Do đó có dữ liệu là một vấn đề quan trọng nhưng khó hơn nữa là phải biết lọc ra những dữ liệu liên quan đến vấn đề cần giải quyết. Đây là điều quan trọng nhất, vì dữ liệu để đào tạo mô hình hiện nay chưa phù hợp với các vấn đề trong hệ thống y tế. Đa số đến từ các hồ sơ chăm sóc sức khỏe hay thông tin thanh toán bảo hiểm vốn đa dạng và đôi khi có ít nhiều thành kiến hay thiếu chính xác. Khi triển khai hệ thống thông minh này, các em cần chọn lọc dữ liệu cẩn thận bằng các phương tiện đáng tin cậy. Một hệ thống tốt nhất có thể dự đoán việc gì sẽ xảy ra dựa trên những chẩn đoán quá khứ rồi từ

đó đưa ra lời khuyên hay phương pháp điều trị. Không những thế, điều này cần phải có các Bác sĩ Y khoa duyệt xét lại vì việc chẩn bệnh và chữa trị là của họ chứ không phải hệ thống máy móc thông minh này. Theo tôi, dù hệ thống máy móc có tốt thế nào thì cũng không thể thay thế y sĩ được."

Một sinh viên nói ngay: "Chúng em muốn làm những điều chưa ai làm vì máy móc thông minh có thể khiến mọi thứ xảy ra nhanh hơn mà không cần phải có người can thiệp vào."

Tôi lắc đầu: "Không được đâu, máy móc dù thông minh thế nào cũng không thể thay thế những Y Bác sĩ đã trải qua quá trình đào tạo, huấn luyện, có kinh nghiệm chẩn đoán và trị bệnh. Máy móc chỉ có thể hỗ trợ cho Y Bác sĩ chẩn đoán nhanh hơn nhưng không thể thay thế Y Bác sĩ được. Bệnh tật là điều phức tạp không phải chỉ là những con số 1 hay 0. Triệu chứng dù rõ rệt đến đâu cũng phải trải qua quá trình xác nhận của những người có chuyên môn. Các thuật toán thông minh đến đâu cũng không thể dự đoán trường hợp bệnh lý như con người và chỉ một sai lầm nhỏ cũng có thể gây ra tử vong."

Một sinh viên không đồng ý: “Nhưng Y Bác sĩ cũng có thể chuẩn đoán sai hay có lỗi”. Tôi nói ngay: “Hiển nhiên con người cũng có lúc sơ xuất nhưng tôi vẫn tin ở những Y Bác sĩ tận tâm hơn một máy tính thông minh. Tôi biết các em rất tự hào về hệ thống này và quả thật đó là một hệ thống đặc biệt mà các em đã bỏ ra nhiều năm tâm huyết vào đó. Tuy nhiên các em phải ý thức rằng điều mình làm liên quan đến sinh mạng con người. Dù hệ thống có chính xác thế nào, các em vẫn phải dựa vào khả năng chuyên môn của các Y Bác sĩ để quyết định.

Tôi biết các nhà đầu tư đã bỏ ra một số tiền lớn vào công ty này và mong công ty được niêm yết trên thị trường chứng khoán, có nhiều người mua cổ phần để họ có thể rút vốn ra và kiếm thật nhiều tiền. Tuy nhiên là người sáng lập công ty, các em có trách nhiệm cho việc làm của mình và sẽ phải nhận lấy hậu quả của việc đó. Đây là tinh thần đạo đức hết sức cần thiết cho những người khởi nghiệp tiền phong như các em. Nếu vội vã mang ra áp dụng ngay trong bệnh viện mà gây sai lầm cho bệnh nhân thì hậu quả không thể lường được. Tôi nghĩ các em cần một thời gian nữa để huấn luyện việc máy có thể học dựa trên các dữ liệu chính xác trước khi hệ thống thông minh nhân tạo (AI) này

có thể đem lại các tác động tích cực, lớn lao đối với việc chăm sóc sức khỏe. Để sử dụng AI và tận dụng tất cả giá trị từ AI, các em cần phải lọc cẩn thận các dữ liệu y tế và hợp tác với các Y Bác sĩ có chuyên môn về các loại bệnh tật để hệ thống có thể chẩn đoán thật chính xác cho việc chăm sóc sức khỏe. Cho đến khi đó, các em sẽ tạo ra giá trị đích thực từ trí thông minh nhân tạo."

John Vu

Distinguished Career Professor of Computer Science (Emeritus)

Former Director, MS Program in Biotechnology Innovation and Computation

Former Co Director, MS Program in Artificial Intelligence & Innovation

School of Computer Science, Carnegie Mellon University

Đọc xong nội dung trên là bạn hiểu được nhiều điều rồi đó! Và thường thì đại đa số những người tiên phong, start-up (khởi nghiệp) sẽ không thể thoát khỏi “cơm áo gạo tiền”, áp lực kiếm tiền của chính mình, của nhà đầu tư, ... và việc đưa ra một sản phẩm chưa chỉnh

chủ có thể gây hại như thế nào thì bạn cứ hình dung đi, đặc biệt là những gì liên quan đến con người, sức khỏe, sinh mạng của con người.

CÁC SÁCH ĐÃ VIẾT

Tính đến giữa năm 2025 tôi đã viết 06 quyển sách:

1. “Tử Vi cho người không chuyên & Giải pháp cải số toàn diện”, 311 trang A4, dành cho người chưa hoặc mới biết về Tử Vi, và ai cũng nên đọc để biết về “Giải pháp cải số toàn diện”, có phần nhận diện “Giải pháp lừa” để tránh bị lừa. Clip giới thiệu sách và mục lục tại

https://www.youtube.com/watch?v=jSDG_K4zbWQ

2. “Cẩm nang tự học xem Tử Vi”, có 2 quyển: quyển 1 – cơ bản - 240 trang A4, dành cho người hiểu chút chút về Tử Vi nhưng chưa luận giải được; đọc kỹ bám sách, học theo quyển 1 là xem được; có 111 sao để tra cứu sao nào ở cung nào tính chất gì. Quyển 2 là nâng cao, 360 trang A4, chỉ nên đọc sau khi đã biết xem và đã thực hành vài chục lá số. Clip giới thiệu 2 quyển sách này:

<https://www.youtube.com/watch?v=V7NPzdppl-Y>.

Bạn có thể xem clip này để biết người đọc đánh giá thế nào về 2 quyển sách này:

<https://www.youtube.com/watch?v=XllAboLI7mI>

3. “Kinh Dịch nhập môn”, 289 trang A4, gồm 2 phần: Hiểu về Dịch (quy luật của Vũ trụ), và Bốc Dịch (tức gieo Quẻ Dịch). Clip giới thiệu sách:

<https://www.youtube.com/watch?v=u7345T8bo2Q>

4. “Làm người cần biết: sống tối ưu đời này, hiểu đời trước, biết đời sau”: 348 trang A4. Giúp bạn hiểu rất nhiều điều để có thể thay đổi cuộc sống của mình theo chiều hướng đúng đắn, sống đúng ý nghĩa, sống thanh thản, tích cực, nhẹ nhàng. Đúng với tựa của sách: ai cũng nên biết. Clip giới thiệu sách:

<https://www.youtube.com/watch?v=pSu5Oe9X4-U>

5. Và quyển sách này: “AI & HI”, 140 trang A5, clip giới thiệu sách:

<https://www.youtube.com/watch?v=39EJ8ukNjYI>

Bạn vào www.saigontre.com/sach.html sẽ thấy đầy đủ các sách tôi viết, giá bán, giới thiệu, link, ...

Ngoài ra tôi cũng muốn giới thiệu “bảo bối” để giúp ta gia tăng năng lượng, và năng lượng tăng cao thì mọi thứ tốt đẹp hơn sẽ đến với ta, những thứ xấu (ma, vong, tiểu nhân, xui rủi, bệnh, đau, ...) sẽ không với tới ta được. Đó là sự thật, dựa trên năng lượng, chứ không phải mê tín, nói suông, nói đại đầu. Đó là Đá phong thủy nói chung và Thạch anh (tím) nói riêng. Tôi đã “làm nghề” này 10 năm, đã tìm hiểu và có nhiều trải nghiệm cũng như phản hồi từ hàng ngàn khách hàng của tôi.

Trong thời Mạt Pháp này, nhiều bất ổn, rủi ro ta phải đối đầu. Người khôn ngoan sẽ biết dùng cả Tha lực lẫn Tự lực (tha lực là lực bên ngoài hỗ trợ, tự lực là lực của chính mình). Đá phong thủy là Tha lực rất tốt cho bạn. Cụ thể mời bạn vào Kênh Youtube Đá phong thủy của tôi để xem một số clip để hiểu về Đá phong thủy nhé: Kênh Youtube Đá phong thủy:

<https://youtube.com/@daphongthuy/>

Facebook của tôi cũng hay đăng nội dung về Đá phong thủy, Tử vi, chia sẻ nhiều điều hữu ích:

<https://facebook.com/saigontre007/>

Các sách tôi đã viết

CÁC KÊNH CỦA TÔI

+ YOUTUBE TỬ VI PHONG THỦY TÂM LINH:

<https://youtube.com/@tuviphongthuytamlinh/>

+ TIKTOK: <https://tiktok.com/@saigontre007/>

Hình đá phong thủy
HẾT!
CẢM ƠN BẠN ĐÃ ĐỌC!